

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczta u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 21.

Kath. ifjak egylete.

Az újabb időben oly örvendetesen szaporodó katolikus egyleteknek áldásos működése már is észrevehető az ébredő katolikus öntudat nyilvánulásában, a hitélet határozott erősödésében, sőt itt-ott már a társadalom szellemének javulásában is. Nálunk még fiatal a kath. egyleti élet, nem úgy mint például Németországban, nem is kívánhatunk kézzel fogható eredményeket. Sokhelyt meg annyi közönnyel vagy éppen ellenszenvvel kell megküzdeniök a kath. egyesületeknek, hogy pusztán létezésük is siker számba vehető. De az eddigi eredménnyel általában meg lehetünk elégedve.

Ezen kath. egyletek között igen nagy fontosságuk az ifjusági egyesületek. Akié az ifjuság, azé a jövő. Amilyen a család és az iskola, olyan lesz a jövő generációja, mely rövid idő múlva helyet, befolyást viv ki magának a társadalomban. Nem szabad azért sajnálni semmiféle áldozatot, munkát és fáradságot az ifjuság vallás-erkölcsös nevelésére. Es e cél elérésében egyik elsőrangú tényező az egyleti élet. Erre van hivatva a Mária kongregáció a középiskolákban s a *Szent Imre önképző egylet* az egyetemen.

Tíz esztendővel ezelőtt nehéz viszonyok, szerény körülmények között alakult meg a budapesti egyetemen a Szent Imre egylet, melynek az a nemes hivatása, hogy a főváros zajában megőrizze a vallásosságot a kath. ifjak szívében s

előmozdítsa azoknak tudományos kiképzését, hogy ha kikerülnek majd az Alma mater falai közül, megállják helyüket s ha kell meg is védjék azt a támadások ellen.

Bár nagy erkölcsi vagy anyagi támogatásban nem részesült ez az egyesület, nem dolgozott nagy reklammal, de zajtalan működésével szép eredményt ért el. Az egyetemi élet zajos párttusájában nem vitt vezérszerepet, a politikai mozgalmak hullámaitól távol tartotta magát, a helyett arra törekedett, hogy tagjai teljesítsék keresztény kötelességeiket, tanulságos vitákkal, felolvasásokkal, könyvtárával, jó szellemű lapjaival emelte tagjainak vallási és tudományos készségét és szerény szórakozást nyújtott nekik.

Legnagyobb sikere a kör működésének abban nyilvánul, hogy tagjai közül sokan már előkelő helyet foglalnak el a magyar közéletben s ott is fényesen megállják helyüket.

Készségesen közöljük ezért a jubiláló egyletnek a magyar kath. ifjusághoz intézett alábbi felszólítását. Sőt megtoldjuk azt kettővel.

Felhívjuk a kath. középiskolák tanárainak, különösen hittanáraiknak figyelmét erre a nemes hivatásának feladatán álló egyesületre. Kössék az egyetemre készülő tanítványaik lelkére, hogy a fővárosba érve első kötelességüknek tartásuk beiratkozni a Szent Imre egyesületbe.

Másik pedig azokhoz szól, akik minden nemes irányu mozgalomnak lelkes és áldozatkész támogatói és melegen

ajánljuk jóakaratu figyelmükbe a kath. ifjusági egyesületeket.

A Szent Imre egyesület pedig haladjon tovább az új lustrumban is a megkezdett uton!

A jubiláló egyesületnek a magyar kath. ifjusághoz intézett szózata a következő:

Szózat a magyar katolikus ifjusághoz!

Magyar Katolikus Ifjak!

A »Szent Imre Onképző Egylet« jubileumot ül.

Kitartással, szorgalommal, fáradságos munkával meghaladott tíz esztendő multnak szentel ünnepet. Emlékkövel jelöli meg az első két lusztrum határmegyéjét, hogy a küzdelmes mult dicsőségéből merítsen erőt a bizonytalan jövő nehéz útjára.

Igen! Mert az első tíz év munkájának — eredményei is vannak, hála Isten. Hiszen — sajnos, de így van, — manap nagy eredménynek kell mondanunk azt is, ha egy nemes célokért lelkesülő, hozzá még katolikus egyesület, tíz esztendő multra tekinthet vissza! Ám a »Szt. I. Ö. E.« a lefolyt idő alatt nemcsak életképességét s ezzel létjogosultságát igazolta be, de mindenha lankadatlan buzgalommal munkálkodott ama magas misszió teljesítésén, a melyet alapítói életcélul tűzték ki eléje . . .

Egyesíteni a magyar katolikus ifjuságot, a szó valódi értelmében vett intelligens, katolikus társadalmat teremteni — ez az a nemes küldetés, melynek zászlajára a hazai kath. ifjuság ügyének előharcosai ezelőtt tíz esztendővel felesküdték.

— Vallás, tudomány — és honszerelem,

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Anna kisasszony.

Írta: Prigl Olga.

Ugy négy óra tájt, — hogy a kis kartonruhás parasztleányokat hazaengedte, rendesen látni lehetett Anna kisasszonyt, a mint sima, sötétkék ruhájában, fején kis kerek kalapjával, siető lépésekben ment a lakására. Közel az iskolához bérelt egy kis szobát s ugyanott kosztolt is; de meg az a jó öreg asszony, a kinél lakott olyan volt hozzá, mint a tulajdon édes leányához. Anna kisasszonyt különben mindenki szerette. A kis parasztleányok a maguk naiv érzelmeivel, — a kicsi imádságos könyvekben féltve őrzött apró szentképekkel kedveskedtek neki, miket jószagu Istenfa, csipkés boldogasszony levelei közzé raktak. Anna kisasszony eltette a mosolygó Jézuskákat, a szomorú szűz Máriát az utolsó szál jószagu Istenfával, boldogasszony levelével együtt. De olyan is volt az a fehérre meszelt, gerendás kis iskolaszoba mint a templom. Még a szó is ünnepélyesen hangzott benne s a hogy szállt ki a nyitott ablakon, madár eltanulta, úgy vitte fel dalolva sugaras kék égbe, egyenesen a jó Istenhez. Ezt különben szintén egy kis parasztleány mesélte Anna kisasszonynak, míg a költésén a leejtett szemeket fölvetve.

Mosolyogva hagyta rá. Aznap sokat beszélt s ki volt fáradva. De meg már alig várta,

hogy a kézimunkaórának vége legyen. Feje szédült s míg az utcára kiért, az erős tavaszi levegő szinte az agyára nehezedett. Szórakozottan fogadta a jövő-menők köszöntését s egész testében megremegett a Nagy Kálmán hangjára:

— Hát igazán el akar menni Annuska? — kezdte az mindjárt, minden bevezetés nélkül.

Csöndesen mondta a leány:

— El.

Egymásra szorította a keskeny szájszéleit. Puha, szép haja álmatagon simult halántékaira, míg a házak előtti nyájas akáczfákról fehér virágok hullottak reá s a hogy megpihentek a vállán, a keblén, a ruhája fodrában, — mintha mindenik azt kérdezte volna tőle:

— De hát mért is akarsz közülünk elmenni, — Annuska?

Csak még összébb szorította az ajkait:

— Elmegyek.

A férfi beszélt aztán mindig:

— Mikor hogy szereti mindenki. Az egész falu megsiratja . . . S ugyan hova is menne? — Valami nagyvárosba, a hol sok a por, a rossz levegő, még több a rossz ember? — Maga Annuska, egyedül! Ostobaság, mikor egy leányt csak úgy a maga feje után eresztenek, ha még olyan okos is . . .

Talán nem is hallotta Anna kisasszony, a mit neki Nagy Kálmán beszélt. A lakásánál eszmélt fel, a mikor az a kezét nyújtotta. Zavarban köszönt neki:

— Isten áldja meg! — Izen valamit az édes anyjának?

— Köszönöm, — most jöttem hazulról nemrég . . .

Öreg Nagyné az udvaron motozkált. Csak ráborult Anna kisasszony és sirt, sirt mint a záporosó.

— No édes lelkem, galambom, hát mi a baj? . . .

— Elmegyek, — megjött a kinevezésem . . .

— De hát hiszen még idáig annak örült?

— Csak, — csak most olyan jól esik sirni . . .

— Sirjon hát lelkem, drágám ha jól esik, — vigasztalgatta az öregasszony, a hogy kezét végig huzta a leány bársonyos, rózsaszín arczán. Alább hagyott az vele utóbb, csak a keble pihegett csöndesen. A fehér akácvirágok a kalapján, a ruhája fodrában, meg egyre kérdőbben néztek rá:

— De hát mi bajod édes, okos Annuska, mi fáj? . . . Hát csak te is olyan leány vagy mint a többi, gyöngye, nyulszívű kis leány? Hová lett a lelki erőd a mivel szinte kérkedtél? — Mikor a szép kis fejébe szedted azt a tömördek tudományt, nem mondtad-e te is fennen a hogy a könyvedből tanultad: Költői frázis csupán, hogy szív volna, — a mindenható ugy numerál csupán. S most mégis a szivedet érzed? . . .

A könyvespolcra szigoruan néztek rá a vastag kötetek. Erős, bőrből fogott sarkaikról mintha gúnyosan nevettek volna a betűk:

mindenekelőtt ezek voltak a »Sz. I. O. E.« vezérszavai születése első pillanatától mostanáig.

Egyesületünk születése nagy időkre esik: mikor az uralkodó vallásellenes áramlat a magyar katolicizmus ellen is kibontotta zászlaját. — Hazánk katolikus társadalma télen-ségbe merült ekkor. Dermesztő közöny verte békóba a szíveket — a harcok küszöbén. Mint, mikor tűzbe borul a ház, melyben nyugodtan alszanak a lakók.

Csak egy néhány lánglelkű apostol akadt, a ki megérezte a gyenge fuvalmat, melyből vészes orkán születék. És ez a néhány apostoli buzgalmu férfi hozzáállott az ébresztés munkájához. S a katolikus társadalom, lassan ugyan, de ébredni kezdett.

A hadüzenetre önvédelmi harcz szervezés volt a felelet.

... Ime, tábor tüzek gyultak ki egymásután az egész vonalon, hogy világoságot árasztanak a homályban. Próféta lelkű nagyjaink kezdeményezésére: 1888 jan. 28-án a magyar katolikus ifjuság is kigyújtott egy ilyen tábor tüzet.

Hangja bizony gyenge volt eleinte és alig látszott el egy jártányira. Mivelhogy nem volt szalmatűz, mely hamar lobbot vet ugyan, de aztán annál hamarabb ki is alszik.

Nem! — A kis tábor tüz lassan, de annál biztosabban harapódzott tovább és egyre magasabbra csapott a lángja, egyre barátságosabb lett a melege — és egyre többen gyűltek köréje.

Am az őrtüz oltár is lön egyuttal, a melyen Istennek, a hazának és a tudomány-nak mutattak be égő áldozatot.

És ez a szerény, de szívből jött áldozat egyformán megnyerte tetszését. Csak így történhetett, hogy a Sz. I. O. E. ebben az évben életének X. esztendejét írhatja fel az idők kapujára.

Hála legyen érte a mindenk Urának és hála azon apostoli lelkeknek, a kik nemcsak alapvetői voltak egyesületünknek, de gondviselői is, a kik erkölcsi és anyagi támogatásukkal nagyban hozzájárultak annak fentartásához,

— Anna kisasszony, minket kövessen, mert csak mi vagyunk az igazi, az örök. A tudomány, a mindenható tudomány kiragadja magát is az elmúlásból és sorsa hasonló lesz a miénkhez, kik századokon keresztül büszkén fönt hordjuk homlokunk. Ne higgye, mert hogy leány, — csak olyannak kell lennie mint a virág, mely lehervad, alig él. Bárgyu kis fehér virágok tí, mihelyt lekonyul szegény kis fejete, senkise néz reátok többé. Ne bántsátok hát az okos, komoly Anna kisasszonyt. Bűbájos, csalfa lelkek még meg találja szédíteni az agyát, az érkeiket s még valami bolondot álmodik a szívről . . .

Anna kisasszony tényleg lerázta magáról a virágokat s letörölte a könnyeit. Pakolt, rendezgetett. Hiszen milyen szép haladás, de hogy mert volna még csak rá is gondolni, hogy ily hamar kinevezik felsőbb iskolákhoz. Remekül mehet előre. Hisz ez kötelessége, a tanárai valamennyien a lelkére kötötték. Tartozik vele a tehetségének.

... Éjjél elmúlt, hogy lefeküdt, s a lámpát eloltotta, de csak nem tudott elaludni. Nyitott szemmel virrasztott hajnalig, akkor nem bírta tovább. Sietve öltözködött. Kis világos házi ruháját vette magára, s sebtebe tüzte fel szép vastag, barna haját, aztán kinyitotta az ablakot. Édes, friss levegő tödült be a kis szobába, odakint a virágos gallyon madár kergetődzött, valahonnan messziről dolgozó parasztleányok szerelmes nótája hangzott fel hozzá. Álmatagon könyökölt ki, majd hirtelen össze-rezzent. Kálmánt látta meg, a mint az édes

nemes hivatása teljesítéséhez! Isten fizesse meg fáradozásukat! . . .

A vidék katolikus ifjai, ha felkerülnek az ország szívébe, hogy főiskolai tanulmányaikat megkezdjék, folytassák, vagy bevégezzék — kevés kivétellel nagyon egyedül állóknak érzik magukat itt, a magyar Szodomában. Kevés van abban a szerencsés helyzetben, hogy rokonokra, barátokra találhat és a kisvárosi élet megszokott kényelme után bizony nehéz az embernek idegenek közt, idegen világban élni . . . Istenem, milyen szomorú napok ezek! . . .

És itt jut érvényre az a magasztos küldetés, a melyre a jubiláló »Sz. I. O. E.« hivatva van.

Az a katolikus ifju, ki az egyetemről egyenest körünkbe jó sok csalódástól, a magányos órák szomorúságától könnyű szerrel menekedhetik, meg barátokra talál itt, kik szívesen világosítják fel, kik nem nevetik ki naiv kérdéseit, nem ütköznek meg rajta, ha a templom előtt kalapot emel, a kik nem nyegleségre, pazarlásra, hia gyönyörök hajszolására tanítják ki, de jellemes, tisztességes, katolikus életmóddal akarják megtalálni földi boldogságukat.

Szórakozhatik az egyesületben, a hol billiárd, sakk, zongora és egyéb játékeszközök állanak rendelkezésére. Társaloghat vagy olvasgatóssal töltheti türes óráit — e czélt szolgálják fővárosi és vidéki, szépirodalmi és politikai lapjaink. Megolvashatja itt ki-ki szülőföldje katolikus lapját, megtudhatja, hogy folynak a dolgok otthon. De tanulhat is, nemcsak gazdag berendezésű könyvesházaunkból, hanem a tudományos estékből, felolvasásokból és szabad előadásokból is, melyeknek szereplői képviselők, egyetemi tanárokból, hírlapírókból, az egyetem négy fakultásának hallgatóiból, — szóval az egyesület színe-javából kerülnek ki.

A törekvő katolikus ifju ambícióját is kielégítheti egyesületünk falain belül. Hiszen a felolvasásokban maga is résztvehet, sőt irodalmi munkálkodása érdeme szerint — anyagi jutalomban is részesülhet. Erre valók az egyesület pályadíjai.

Ezt a sok, kiváltképpen szellemi előnyt, igen-igen csekély anyagi áldozatért biztosítja a magyar kath. főiskolai ifjuság egyesülete, a

anyjával beszélgetve, a kerti uton haladtak lefelé. Mindig jókor keltek azok. A fiatal ember, ki a szomszéd uradalomban gazdatiszt, piáne már hajnalán szokott lovagolni, betér az anyjához ilyenkor gyakran.

Anna kisasszony vissza huzódott az ablakból, mert hogy éppen arrafelé jöttek, Tisztán kivette azonban a Kálmán erőteljes, férfias hangját:

— Sirt? . . . Különös leány, csak olyan nagyon ne szeretném, — nem tehetek róla, de már ez nekem végzetem volt . . .

Anna kisasszonynak arcába szökött a vér, aztán meg elkezdett reszketni, — ugy támaszkodott meg a falon. A kezét a szívéreszorította, oly erősen vert az, hogy maga megijedt tőle, — de hát Istenem . . .

Félve utána nézett amazoknak, s aztán hogy, hogy nem, csak megindult. A faragott könyvesállvány merészen kiugró szöglete a rozszaszínű otthonka fodraba kapaszkodott, a poros, vastag fóliánsok nyikorogtak:

— De édes, okos Anna kisasszony . . .

Nem hallgatott most reájuk, azt se tudta, mit cselekszik. Könnyedén futott le a kis kerti uton, s aztán csak megállott hirtelen. Egyedül látta Kálmánt közeledni. Reszketve nyújtotta kezét, mely e perczen hideg volt a felindulástól:

— Jó reggelt, — itt maradok . . .

Hogy még mit beszéltek együtt, azt talán el tudná mondani a virágos gally, a kergetődző kis madár.

»Sz. I. O. E.« *Nem csak a szép czél, a melyért minden igazán katolikus magyar ifjunak lelkesednie kell. — magok az egyesület nyújtotta előnyök bizvást megérdemlik a támogatást!*

Mert ez a csendben, szerényen, de annál hatásosabban működő kisegyesület valóságos jótétemény a főváros katolikus ifjuságára nézve. Oázisunk ez nekünk az élet Szaharájában, a hova pihenni, üdülni, nemesbúlni térünk a köznap élet zajából.

Menedékkör ez a kis hajlék az élet kísértései közbeni — *lapis refugii*.

Katolikus öntudatot teremt, hogy hasznavehető értelmes, katolikus társadalmat neveljen a hazának.

»Ez a Sz. I. O. E.« életcélja, ez a misszió, a melyet tiz esztendőn keresztül munkált. Nem reklámzajban, nem piaczi lármával, de csendben, szerénységben — hiszen a katolikus egyesületek így teljesítik kötelességüket! S hogy most mégis elmondjuk ezeket, itt a nyilvánosság előtt, tesszük ezt azért, mert hallgatnunk most — bűn volna már! . . .

... Nektek mondtuk el ezeket — Magyar katolikus Ifjak! Nektek, a kik itt éltek egymagatokban a nagy város rideg világában és fáradt, magaunt lélekkel, csalódottan rójátok az életet nap-nap után.

De még inkább hozzátok szólunk, vidéki katolikus ifjak, középiskolai tanulók, kik szűzi lelketek minden vágyával most készültök ki az élet útjára. Tele ábránddal, tele szent lelkesüléssel.

Oh, ha lesznek olyanok közületek, kiket az élet hullámai ide sodornak, ebbe a rengeteg emberhullámba, — a minthogy sokan lesznek ilyenek — hadd jöjjenek el hozzánk! Hadd legyünk mi azok, kik feledtetik velök az első csalódások fájdalmas emlékét; hadd legyünk mi azok, kik jó lélekkel igazítjuk el őket az élet nagy utvesztőjében! . . .

Jöjjetek el hozzánk, tárt karokkal várunk! Hiszen ismeritek most már az utat, amelyen eddig haladtunk. Bizony nehéz volt helyt-helyt, göröngyös is sokszor s a jövőben — ugy lehet — még fárasztóbb leszsz . . . Mi azért tovább is ezt az utat járjuk, hiszen a nemes hivatás, a melyet egyesületünk munkál, nem ismerhet akadályokat!

Jertek tehát — haladjunk együtt! *Együtt, egymásért, a magyar katolikus ifjuság ügyéért:* ez legyen a jelszó! . . .

... Most pedig álljunk meg egy pillanatra tiz év határmegyéjén. Hiszen a mi szerény egyesületünk nyugodt, önérzetes lélekkel pihenhet meg az első decennium emlékoszlopánál. Mert ez alatt az első tiz év alatt soha sem szünt meg édvös misszióját teljesíteni. Ebben rejlett erőssége ez ideig; merjük állítani, hogy ezután is ebben fog rejljeni.

Ünnepnapunk nekünk ez a mai, öröm, a hála magasztos ünnepe. Hálára nyílik ajkunk, a kezünk meg imára kulcsolódik, hogy jövőnk munkánk sikerére is lekerje az Ur áldását.

— Magyar katolikus Ifjak! a kinek helyén van a szíve, az velünk együtt ünnepel ma.

Jertek, ünnepeljünk!

Budapest, 1898. máj. 22.

Hazafias üdvözléttel:

A »Szent Imre Önképző Egylet«:

Szöllőssy Ferencz, Helvey Lajos, Wanie Rezső

alelnök.

titkár.

elnök.

* Az egyesület helyisége: Budapest, IV. Ferencziek bazára, III. lépcső, II. em. 11 sz. Tagsági díj egy évre 3 forint.

Falk Miksa kitüntetése. A tegnapi hivatalos közli a legfelsőbb kéziratot Falk Miksa kitüntetéséről, melyről legutóbbi távirataink között mi is megemlékeztünk. A Budapesten kelt legfelsőbb kézirat rövid tartalma annyi, hogy Falk Miksa dr., — országgyűlési képviselőnek hasznos közszolgálati elismerésül a király a *Szent István-rend középkeresztjét* díjmentesen adományozza. A magyar publicista ezen előkelő vezéralakjának kitüntetése a magyar társadalom minden rétegében örömet keltett.

A Reichsrath legközelebbi ülése. A képviselőház jövő szerdán június hó 1-én 12 órakor délelőtt tartja meg 21-ik ülését. Napirendre kerülnek a már beadott és a nyelvkérdésre vonatkozó sürgető javaslatok. Ez a hír általános feltűnést keltett, mert váratlanul jött. Ugy mondják, nagyon mozgalmas ülésre van kilátás és éppen majd ezen a 21-ik és június elsején megtartandó ülésen.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, május 21.

Elnök: *Láng Lajos.*

Bemutatta Justh György stubnyai képviselő és Osztrówecky Miklós breznóbányai képviselő megbízó levelét, azután egy csomó kérényt a földadó leszállítása és a tőzsdeadó behozatala iránt.

Indítvány, interpelláció nincs bejegyezve. Következik a szövetkezeti javaslat.

Javaslat lefűvésok.

A 48. szakasznál *Bartha Ödön*: Utal az általános vitában elmondott aggodalmakra. Majd a központi hitelszövetkezetekkel foglalkozik és kéri a kormányt vidéki központok felállítására. A szakaszt a Ház elfogadta.

A 49. szakaszt *Ivánka Oszkár* egy új bekezdéssel kívánja megtoldani, mely a központ megállapításának módját tartalmazza.

A kormány nevében *Lukács* pénzügyminiszter ellenezte *Ivánka* módosítását, mire a többség azt elvetette.

Az 50. és 51. szakaszánál nem volt vita.

Igaz szó, hatás nélkül.

Az 52. szakaszánál *Komjáthy Béla* szemérettel a kormánypártnak, hogy semmit sem törődik a javaslattal, azt sem tudja, hogy mi foglaltatik abban, csak szavazni jár be a buffetből vagy a folyosóról. A legfőbb sérelem az a §, mely a szövetkezeteket a kormány feltétlen befolyása alá bajtja. Indítványozza, hogy a §-t utasítsák vissza az igazságügyi bizottsághoz olyan szövegezés végett, a melyben fellegetnek sorolva az okok, melyek miatt a központi szövetkezet a felvételt megtagadhatja.

Ivánka Oszkár pártolja *Komjáthy* módosítványát.

Erdélyi miniszter nem fogadja el a módosítást, a többség is ily értelemben határozott.

Javaslat cséplés.

Az 53. szakaszhoz *Kossuth* Ferencz új bekezdést kíván csatolni, mely szerint a szövetkezetnek jogában van a közgyűlésben felebeznii a belépés visszautasítása esetén.

A többség a szakaszt eredeti alakjában fogadta el.

Az 54. szakaszánál *Komjáthy Béla* szólalt fel, utánna *Erdélyi* miniszter stiláris módosítást nyújt be, a melylyel együtt a többség a szakaszt elfogadta.

55. szakaszánál *Tisza* István gróf azt a módosítást ajánlja, hogy a központi szövetkezet tiszta nyereségből a tartalék alapra és biztosítási alap javadalmazására fordítandó hányadot állapítsa meg.

Bartha Ödön ebben a §-ban sehogysem tudja feltalálni azt a segédkezet, melyet a kormány vele nyújtani akart a kisiparos és gazdáknak.

A szakaszt nem fogadta el, de módosítást

sem nyújtott be, mert jól tudja, hogy el nem fogadják azt.

A szakaszt *Tisza* István gróf módosításával fogadta el a Ház. Az 56. §-nál nem volt vita.

Az 57. §-nál *Kossuth* Ferencz: Tudjuk, hogy a központ a kormány tetszése szerint alakul meg, ezért a vidéki szövetkezeteket a központi szövetkezet befolyása alól kivonni kívánja.

A szakasz végére e szavakat kívánja toldani: »de a közgyűlésnek 15 nap alatt meg kell lennie«.

Neumann előadó ellenzi a módosítást, mire a többség mellőzi azt.

Az 59. §-nak második bekezdését *Bartha* Ödön törölni kívánja

A szakaszt a többség változatlanul elfogadta.

A 60. §. utolsó bekezdésének utolsó szavait kihagyni indítványozza *Mülek* Lajos, mit a Ház el is fogadtt.

A 65. §-nál *Neumann* előadó nyomda hibákat korrigált. *Bartha* Ödön kifogásolta a szakaszt, de módosítást nem nyújtott be.

Erdélyi miniszter felelt *Bartának*. Utána *Komjáthy* Béla csekély módosítást nyújtott be.

Rövid vihar.

Bartha Ödön személyes kérdésben szólalt fel. Személyes insultust lát abban, hogy a miniszter neki felelve, azt mondta, hogy először olvassa át alaposan a javaslatot. Ő ki tevékeny részt vett a szakügyi bizottság tárgyalásain, legalább is oly alapon tanulmányozta mint azok, kik a javaslatot pártolják.

Erdélyi miniszter: Nem úgy mondotta ő azt, a hogy *Bartha* az ő szavait értette.

A javaslat háttérül szolgáló dolgok ismeretére céloztam.

Bartha: Legalább is úgy ismerem azt mint a miniszter.

Erdélyi: Az osztrák magyar bank hasonló kiváltságai vannak, mint a melyek e szakaszban foglalják.

Bartha: Ha már egyszer ostobaságot követünk el, miért kövessük el azt másodsor. (Nagy zaj, lárma.)

Elnök rendretasítja *Bartát*.

Madarász József: Kifogásolta azt, hogy az osztrák magyar bank a magyar nevet viseli anélkül, hogy annak érdekeit képviselné.

A szakaszt ezután változatlanul fogadta el a többség.

Öt perc szünet.

Szünet után *Elnök* bejelenti, hogy miután *Lukács* pénzügy miniszter távol van, helyette az esetleg szükséges felvilágosításokat *Popovits* Sándor fogja megadni.

A 66. szakaszt *Mohai* Sándor a pénzügyi bizottsághoz utasíttatni kívánja.

Zichy Aladár gróf csodálkozását fejezi ki a miniszter tegnapi kijelentése felett, hogy az igazgatóság nem kap fizetést, holott az előadó határozottan beszélt az igazgatók fizetéséről.

A §-t illetőleg pártolta *Mohai* módosítványát.

Erdélyi miniszter hozzájárul *Mohai* indítványához, így a szakaszt a pénzügyi bizottsághoz utasították vissza.

A 67. szakaszánál *Mülek* Lajos indítványozza, hogy a szövetkezeti központ Horvát-Szlavonországban is állítson képviselőiségeket.

Erdélyi miniszter ellenzi ezt.

A szakaszt változatlanul fogadja el a többség.

A 68. §-nál dr. *Major* Ferencz indítványozza, hogy pénzügy miniszteri tisztviselő ne lehessen kormánybiztos.

A szakaszt változatlanul elfogadták.

A vitát hétfőn folytatják

A király csapatszemlén.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 21.

A király ő Felsége ma szemlét tartott a budapesti csapatok felett. A pilisi táborban levők és a hadapród osztályokon kívül az egész helyőrség kivonult ő Felsége elé ezuttal nem mint eddig szokásban volt a Vér-

mezőre, hanem a Külső-Kerepesi-ut mentén elterülő lovassági gyakorlótérre. Nyolcz órakor valamennyi csapat három csatarendben a kijelölt vonalakban készen állott, még pedig az első egy kilométer hosszú vonalban a 32. gyaloghadosztály, (*Paarmann* altábornagy), mellette a 31. gyaloghadosztály (*Czibulka* lovag altábornagy). A 32. hadosztály állott a 64. gyalogdandárból (*Urich* lovag tábornok) és a 64. gyalogdandárból (*Lederer* báró tábornok), a 31. gyaloghadosztály az 52. gyalogdandárból (*Jelavsky-Jelita* tábornok) és a 61. gyalogdandárból (*Albach* tábornok). A második vonalban a 4. tüzérdandár (*Bosi* ezredes), a harmadikban a 4. lovasdandár (*Attens* gróf tábornok).

Pont kilencz órakor érkezett ő Felsége lóháton fényes kíséretével a gyakorlótérre. A csapatfelállítás balszárnyán *Lobkovitz* herceg hadtestparancsnok tette a jelentést, mire a király ellovagolt az arcvonal előtt. Mellette és mögötte *Ferencz Ferdinánd* és *József* főhercegek, *Paar* és *Bolfras* hadsegédek, *Krieghammer* lovassági tábornok hadügyminiszter, *Fejérváry* báró honvédelmi miniszter, *Lobkovitz* hadtestparancsnok, *Windischgrätz* herceg csapatfelügyelő, *Forinyák* lovassági tábornok, *Klobucsár* altábornagy lovassági felügyelő és a tábornokok és tisztek beláthatatlan sokasága. A gyalogsági vonal mellett lépésben, a tüzérségi és lovassági vonal mellett trappban lovagolt el ő Felsége, mire az arcvonal elé vágatott, hogy a most következő defilrozást onnét nézze meg. Az elmenetelést a gyalogság kezdte meg, még pedig század szélességű oszlopokban. Legelől az 51. gyalogezred. A pécsi legények nagyon szépen meneteltek, utánok a 7. és 14. utász-zászlóalj, csupa szálás emberek, akik alatt megrengett a rét. Felváltotta őket egy egészségügyi csapat, mire a 69. gyalogezred két zászlóalja következett; utánok a bosnyák-hercegovinai ezred, melynek elmenetele alatt a király környezetéhez fordult, mialatt észrevette a nagy távolság daczára, hogy a nagy tömegekben összesereglett fővárosi közönség a suite mögött van elhelyezve, a honnét csak keveset lehetett latni. Ő Felsége megjegyzésére a közönséget azonnal a suite-tel egyenlő vonalban bocsátották.

A bosnyákok után a 16. gyalogezred 2-ik zászlóalja, a vartüzérek egy zászlóalja következett, mire az 1. honvédezed mutatta be magát kitűnő tartásban ő Felsége előtt. A gyalogság sorát méltóan zárták be a *Mollináry* bakák, akik a náluk megszokott daliasággal defilroztak.

Ezután következett a második csatavonal, a mely a 4. hadtest-tüzérségből és a 11. és 12. hadosztály-tüzérségből állott, még pedig ütészélességben, míg a 16. huszárezred a 4. szekeresz-osztályból, az első honvédhuszárezred egy századából és egy évi önkéntesi szekeresz osztályból álló harmadik csatavonal század-szélességben, mindnyájan lépésben haladtak el a király előtt.

Mialatt a huszárok lépésben elmeneteltek, az alatt a tüzérség gyors kanyarodással megkerülte a suiteket és újra elmenetelt ő Felsége előtt ép olyan gyors tempóban, mint az utána következő lovasság, a mely szintén kétszer defilrozott ő Felsége előtt, a ki előtt az egyévi önkéntesek százada különös bravurral vágatott el.

Mikor a király az arcvonalokon végig lovagolt valamennyi ezred zenekar a néphymnust játszotta s valamennyi kürtös a *Generalmarsot* fujta. A defilrozás alatt a zene vig indulókat és magyar népdalokat játszott.

Ő felsége nagy meglepéssel nézte végig az egész szemlét, a mely másfél óráig tartott. A szemle után a király fényes kíséretével az országutig lovagolt vissza, a honnét kocsin a kir. várakba visszatért.

A csapatszemlének a legszebb tavaszi idő kedvezett. A királyt jövet és menet a nagyszámú közönség lelkes éljenzéssel fogadta.

A Pecze rendezése.

— Értekezlet az érdekeltekkel. —

A nagyváradai honvéd hadapród iskola építése nagyon előtérbe tolta a Pecze szabályozás kérdését.

A város derűre, borura és a minden rendszer és a közvetlen érdekeltek megkérdezése nélkül megcsinálta az árapasztó csatornát.

Az április 5-iki felhőszakadás megmutatta hogy így, a hogy megcsinálták, semmit sem ér, hanem még károsabb, mint mikor nem volt kiépítve.

Viszont az tagadhatlan, hogy Nagyvárad városának még a hadapród iskola nélkül is, sürgős kötelessége a város lakosságának egy részét a gyakran ismétlődő árvizek veszedelmétől megmenteni.

De természetesen nem olyan alapon és elvek szerint, mint azt Busch Dávid főmérnök felfogja. Ezen felfogását pedig nem akarjuk másnak tulajdonítani, mint hogy a főmérnök — nem jogász ember.

A miniszter többszöri sürgető leiratára a városi mérnöki hivatal elkészítette a szabályozás tervét s annak elbírálására, illetve a tárgyalások megejtésére tegnap délután a kiküldött bizottság tagjait s az érdekelteket értekezletre hívta össze a polgármester.

Megjelentek az értekezleten: a város részéről dr. Bulyovszky József polgármester, aki elnökölt, Komlóssy József, Dus László, ifj. Rimler Károly, Busch Dávid, Száhländer Károly, Hoványi Géza, Kugler Albert, Lovas Zsigmond és Szücs Dezső jegyző; a l. sz. káptalan részéről Radnay Farkas kanonok, Papp Imre főtitkár, Géczy Géza főmérnök, Frankó Endre; a l. sz. püspökség részéről Kovács Béla főügyvéd; az államépít. hivatal képviselőjében Váradi Manó; a honvédség részéről Kovács Dénes őrnagy és Weisz Albert százados kezelőtiszt, végül mint szakértők Korbuly József és Tatár Zoltán főmérnökök.

Lovas Zsigmond városi mérnök ismertette a terveket. E szerint Csillagvároson felül egy árapasztóba tereltetnék a Pecze vize s az a már kész levő árapasztó felhasználásával, az aradi országút alatt külön hidon átvezetve, az ősi-i malmon túl vezetnék a Pecze mederbe. Csillagvároson fölül, az árapasztó kezdeténél meghagynának a mostani Pecze meder, de ebbe csak másodpercenként 700 liter víz ömlene s árvíz esetén sem jönne több a városra keresztül. Ez a 700 liter víz szükséges a Pecze mellett levő gyárak és malmok üzemből tartására.

Géczy Géza főmérnök azt véli, hogy a víz lefolyása meggyorsíthatná a tervezet kivitele által s az alsó beömlésnél a Pecze jelenlegi anyamedre az így kétfelőlről leömlő vizet nem volna képes befogadni. Akadály volna a csak 6 méteres vasuti hid is, valamint a kőti vonal szabálytalan áteresze. Így a káptalan pusztáját minduntalan elöntené a felduzzadt víz. Addig a káptalan nem egyezhet be a tervezett szabályozásba, míg Nagyvárad városa nem gondoskodik kellő levezetéséről a viznek.

Busch Dávid fejtegette, hogy minden bajnak az alsó két malom az oka. Több viz úgy sem megy a Peczébe s ezért a városra nem tartozik az, hogy mit csinál a szomszéd birtokos(!)

Kovács Béla azt véli, hogy a főmérnök előadásának a szellemében célt nem érnek,

hanem barátságos, békés uton lehet csak megoldani a kérdést. A Pecze medre nem változott s mégis mindig több a baj. A rendezés Nagyvárad érdeke, éppen ezért nem helyes, hogy csak a saját területén akarja rendezni. Az alsó lefolyást kell biztosítani. Csak 5—6 év óta uszik Csillagváros, az előtt Uváros szélső része érezte a bajt. Azt nem lehet mondani, hogy én a saját területemen rendezem a víz lefolyását, a többi csinálja más. Csak úgy lehet a kérdést gyorsan megoldani, ha minden érdeket felölelnek.

Dr. Bulyovszky József szerint joga van mindenkinek a vizet levezetni, de kárt okozni nem lehet a szomszédoknak. A városnak is csak ez a célja. A terveket műszaki tanácsos is megnézte s úgy nyilatkozott, hogy a káptalannak az által kára nem lesz.

Tatár Zoltán a vasuti hidig nem találja aggasztónak a tervet; a duzzadás alig 15—2 centiméter. A vasuti híd magassabb gátat emelni s a medret mélyíteni kell. A városnak a saját határán túl a 2 malomig kell a szabályozást eszközölni.

Géczy Géza ismételve szólott a tervekhez. A meder szűk volta is idéz elő duzzasztást. A terv készítésénél, mint a városi főmérnök is beismeri, nem tanulmányozták az alsóbb birtokokat. Ez pedig egy vízműnél okvetlen szükséges. Az említett műszaki tanácsos rendelkezésre sem álltak e tekintetben adatok sem az alsó területet nem látta. Szóló tanulmányozta, sőt lejtőmérete a Pecze alsó vidékét s tudja, hogy a terv szerinti rendezés nagy károkat okoz, ha a régi meder nem lesz szélesítve. A Pecze meder mellett laktanyákat építettek s az egész területet feltöltötték, pedig ez a terület vizraktár volt, mert ez a víz a Peczében lefut.

Váradi Manó együtt volt az illető műszaki tanácsossal, de ez csak arra nézve mondott véleményt, hogy a hadapród iskola területe meglesz védve a tervezet keresztülvitele által, sőt azt mondta a műszaki tanácsos, hogy nagyon is lehetséges, miszerint az alsó birtokosok károsodni fognak. A víztömeg levezetésével a vasuti hid miatt tényleg jobban el lesz öntve a káptalan földje, de most nem szétszórva, hanem egy helyen. A zsilipról a Körözsze rendezni kell a medret.

Radnay Farkas kanonok mint laikus szól a kérdéshez s így ne tekintsek nyilatkozatát a káptalan végleges nyilatkozatának. A mik a főmérnök által elmondottak, olyan hatást tettek rá, hogy ha a legjobb indulattal jöttek is össze most, okvetlen veszítenek a jóindulatból. Maradjanak a jóindulat és békesség mellett. Egy kérdést intéz a városi főmérnökhöz. Jogi elv, hogy ha valaki valamit állít, azt bizonyítsa is. Kérde, mikor épültek a kérdéses malmok a város kárára s mikor lettek azok alócsapósokká?

Busch Dávid: Okmányok nélkül nem tudja.

Radnay Farkas: Tehát nem tudja. — A vízi törvény 1885-ben keletkezett, azok a malmok pedig sokkal régebbek. Lovas mérnök ur azt mondja, hogy ezután sem lesz a káptalannak nagyobb kára.

Elhiszi, hogy több viz nem fog lefolyni, mint az utóbbi árvíznél. Míg a város az árapasztót a káptalan megkérdezése nélkül nem építette s nem vezette a Peczébe, soha nem volt olyan nagy kár, mint most. Előtt az ár elöntötte a pecezszőlősi legelőt s a víz lassan lefolyt, nem volt baj. Most parallel medret ását a város, a víz gyorsan lefut s elönti a földeket.

Az alsóbirtokosok megkérdezése nélkül nem szabad lett volna az árapasztót is bevezetni a Peczébe. Így két vizet vezettek egy mederbe. A főmérnök azt mondja, hogy a város megépíti a saját területén a vízművet, a többi a birtokosok dolga. Ez nem lehet.

Nagyvárad nem akarhatja, hogy megszabaduljon a víztől és más igya meg a levét. Kísérleteket más kárára nem lehet tenni. Egyégesen oldják meg a kérdést, mert másként érdekeket sértene.

Busch Dávid azt véli, hogy ha két oldalt a vasutig töltést húznak, még az eddigi vizektől is megmenekülnek. Ha a malom nem marad meg, nem kell párhuzamos árapasztó.

Dus László szólalt fel ezután. Szerinte az okozta a bajt, hogy a Vadalmás és Aduna vizek be lettek vezetve a Peczébe. Azt óhajtáná, hogy a szakértők állap djanak meg,

Géczy Géza felvetette a kérdést, hogy tanulmányozni kellene, vajjon az u. n. mérnök-árok kiszélesítése által nem lehetne-e a vizet a Közözsze levezetni?

Kovács Béla indítványozza, hogy a város és az érdekeltek szakértőinek adják ki a tervet tanulmányozni, költségvetés és kivihetőség szempontjából. Lehet-e az árapasztó végleges rendezése a mérnök-árok kiszélesítésével, — vagy a Pecze medrét szélesítsék ki a Körözsze torkolásig.

Dr. Bulyovszky József ismerteti, hogy a földmívelési miniszter utasította az alispánt, hogy tárgyalás nélkül, soron kívül intézkedjék a kérdésben.

Hoványi Géza kéri, hogy ne keressék, a multban ki követett el mulasztást. Szerencsétlen volt Csillagváros telepítése abba a valóságos mederbe. A város lakosságát meg kell védeni, s a szabályozást keresztül vinni. Barátságosan, szűkebb körben ez könnyebben megy. Nem szabad a dolgot elhamarkodni, nehogy a végleges szabályozás még többbe kerüljön.

Váradi Manó osztja Kovács Béla és Hoványi Géza véleményét, de kéri, hogy a vízművet még ez évben kiépítsék.

A Kovács Béla indítványához képest a szakértőket a tanulmány megtételére, a polgármestert pedig a tárgyalások megtartására felkérték.

A bizottság június 4-én délután 3 órakor ismét értekezletet tart.

Áldás és átok.

— A rendőrség működése a piacon. —

A nagyváradai rendőrségnek kijutott mind a kettőből. A szegény iparos szobájába éppen úgy mint a nagyuri szalonokban egyformán áldják az elővásárlások meggátolására irányuló tevékenységeért, melyet R. éz rendőrbiztos nyert utasításához képest az ambíció bizonyos fokaival valósít meg. Dicséretet zengedeznek még az önzésre takarékoskodó konyha-hölgyek valamint a hadsereg alsóbb osztályu elemei is, mivel a napi adag kétszeres mennyiségben szolgáltat ki egy hét óta, a mióta ugyanis minden szegény ember által észrevehetőleg alacsonyabb áron szerezhető be a Szt. László-téri kert minden terméke.

Ellenben soha annyi átok, szidalom nem hangzott el a rendőrség s különösen annak kora reggel már látható képviselője a fent nevezett biztos ellen, mint az utóbbi héten, nem is csoda, mert óriási feladatának teljesítésével a beszélő képesség kipróbált bajnokai vélik érdekeiknek megsértését. Hogy pedig igaz az a közmondás, hogy »Ebugatás stb. nem hallik menyországba« mi sem bizonyítja jobban, mint a biztos urnak viruló egészsége, melyet bizonyosan a »Tiszántúl«-nak a korai felkelés irányában adott jó tanácsa révén ért el, vagy legalább fog fenn tartani.

Nem róható fel az ügyeletes rendőrtisztviselő rovására a kofák azon az ellenőrzés kijátszására irányuló eljárása, hogy kora reggel magukat szakácsnéknak, vendéglői bevásárlóknak adva ki, gyűjtik halomra az élelmi czikkeket, hanem igenis a rendőrségnek mint I. fokú iparhatóságnak kell nehéz feladatát

megkönnyíteni az ipartörvény szigorú végrehajtásával, hogy t. i. minden viszont eladó tehát kofasággal foglalkozó egyén iparendedélyvel, illetve igazolvánnyal legyen ellátva, mert mai napság az ismét eladó helybeli illetőségű kofák száma legalább 200-ra tehető s ezek közül ipar igazolvánnyal alig 25—30 van ellátva; ha tehát a kofák annak beszerzésére s kívánatra felmutatására szorítottak, meg lesz könnyítve az ellenőrzés, tisztességesebb lesz a verseny.

Ha már benne van a rendőrség a kispiazi állapotok rendezésébe, jó lesz figyelmét kiterjeszteni az ott felállított hatósági mérleg kezelőjére is, illetőleg ha az utánmérést teljesen díjtalanra teszi s oda ahhoz értő rendőrt alkalmaz. Feltétlen szavahihető egyén volt szemtanúja ugyanis a mikor 1 drb. 6 kilós gomolya utánméréseért a vevőtől 6 kr. mérlegelési díj követeltetett, s mert az azt minden megjegyzés nélkül fizette le, arra kell következtetni, hogy a megszokott valami, pedig tudunkkal így nemü díj szedése meg engedve nincs.

A még létező sokféle hibákat erős hitünk szerint a rendőrség tapintata feltalálja és orvosolja s reméljük, hogy a különben is elég drága piacra szorulók díszereite sokszorosan túl harsogja a kofák visszaéléseit.

Mikor építik a villamost.

— A közúti vasut legeslegújabb fellebbezése. —

Nagyvárad közönségének a színház építés kérdésével majdnem egyforma régi óhaja, hogy úgy is rosszul kövezett utcáinkat, legalább a főbb vonalakat olcsó és gyors közlekedési járművek szeljük át.

Hogy évtizednél hosszabb ideig miért nem teljesedett be a közönség ezen óhaja, nem kutatjuk; de nagyon is különös okok tartják fűgőben egy év óta ezt az égető kérdést.

Két konkurrens vállalat versengése olyan kedvező körülményeket teremtett, amilyent senki nem remélt Nagyváradon. Azt hitte mindenki, hogy bizonyos hozzájárulást fog követelni bármelyik társulat a várostól, a miért kiépíti Nagyváradon a személyszállító közúti vasutat. Ha mást nem, legalább ingyen telephelyet kell adni a városnak.

Eljött egy budapesti vállalat, becsületes szándékkal, hogy kiépítse itt a villamos vasutat. Mint teljesen gyakorlott e szakban, előny akart nyújtani a városnak, a mellett, hogy saját magának is a megengedhető tisztességes hasznot biztosítsa.

Akad konkurensa a nagyvárad közúti vasut-társaságban. Pályázott, tisztességesen s ezt senki nem vette zokon, sőt talán jól is esett volna, ha egy helyi vállalat építi ki a vasutvonalat. (Legalább ha főintézésben nem helyi, de a vonal Nagyváradon van lefektetve.)

A licitálásnál következett aztán a közúti részéről az, a miért a törvényhatóság is elvesztette bizalmát a közúti iránt.

Az első, miniszterileg is jog- és tárgyatlannak kimondott felelőzés után, a közúti még mindig azt akarja, hogy Nagyvárad még kedvezőtlenebb feltételek mellett is csak vele kösse meg a szerződést.

Egy hónapi újabb, vagy inkább legújabb huzavona után a törvényhatóság a budapesti vállalattal megkötötte a szerződést.

Ugy látszik, hogy még ezek után is nagy reménye van a közúti vasutnak a segélyül hívott exminiszter ő Nagyméltósága mindenhatóságában s ennek a reménynek — lehet talán biztatás is közbejártik, — a fejében tegnap

ismét kidobott a közúti vasut 1 frtot egy felelőbezésre. (Reméljük, az igazság érdekében, hogy kidobott pénz lesz ez a forint, minden exminiszteri beavatkozás daczára.)

Ezzel igaz, nem hasábokra megy a felelőbezés. Kurta és — furcsa.

Két pontra terjeszkedik ki a felelőbezés.

Az első pontban kifogásolja a törvényhatóság eljárását, a miért ki merete mondani a szerződés jóváhagyását, daczára, hogy a közúti, eddig még mindent megfeleltetett s most is a miniszternél van egy, még el nem utasított felelőbezésük.

A második állítólagos sérelem, hogy a Szent László-tértől a várad-velencei állomásig vezetendő vonalra is szerződött a város a budapesti céggel. Hivatkoznak törvényerővel bíró miniszteri rendeletre, a mely szerint már létező vasut-társaságnak meglevő vonalával párhuzamos, két egyenlő végpontot összekötő új vonalra engedély nem adható.

És állítólagos sérelmük az, hogy a Szent László-tértől a v.-velencei állomásig már a közúti vasutnak van vasutvonal a s bár csak kereszteszögleg, a budapesti cégnek ezen két pont közötti területre is, a szerződés szerint, építési jogot adott a város, vagyis ez a vonal is be van foglalva a szerződésbe.

Ez a közúti legújabb sérelme. Bővebben is szóljunk még hozzá? Aligha érdemes.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Május 25. Nyiray Elek sajtópöre.
Május 29. A gyorsíró-kör Stolcse-ünnepélye.
Junius 4. Kath. líkus Kör junialis a Püspök-fürdőben.
Junius 7. Gynmázisták majálisa a Félix-fürdőben.
Junius 14. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 11 órakor.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Esperes-kerületi gyűlés.** A nagyvárad r. kath. esperesi kerület holnap, hétfőn tartja gyűlését Várad-Velenczén. A gyűlést délelőtt 9 órakor ünnepélyes szent mise előzi meg.

* **Jubiláló kath. egyesület.** A *Szent Imre önképző egyesület* tíz éves fennállása emlékére f. hó 22-én a budapesti kath. kör disztermében matinét rendez, melynek műsora a következő:

Műsor:

1. Spanyol tánczok. Moskovszky. Előadják zongorán négykézre ifj. Szauner Zsigmond és Clauser Mihály.
2. Ünnepi beszéd. Mondja Wanie Rezső egyesületi elnök.
3. Caprice. Röser. Előadja gordonkán Szat. ner Ottó.
4. Géza vezér álma. Pályanyertes költemény Irta: Szöllőssy Ferencz egyesületi alelnök. Főolvasza a szerző.
5. A nemzeti töke egyesítésének eszméje. Pályadíjjal jutalmazott tanulmány. Irta és főolvasza: Kupár Rezső.
6. a) Erlkönig. Schubert-Liszt. b) Faust keringő. Liszt. Előadja Goszleth Gyula.
7. A tíz éves Szent Imre Önképző Egyesület. Irta és főolvasza: Hegedüs Aladár.
8. Trio. (D-dur Tesca. Előadják: hegedün Hoepfner Gellért, gordonkán Szauner Ottó, zongorán Clauser Mihály.

Tíz év, mint a lapunk más helyén közölt felhívás is mondja, nagy szó egy kath. egyesület életében. Érthető tehát az az öröm, amely szívünket elfogja, mikor a magyar kath. egyetemi ifjak áldásos munkássága egyesületének jubileumáról írunk. Sok sikert kívánunk az egyesületnek a jövőben és több méltánylást, mint a mennyit a kath. intelligenzia irányában eddig tanusított. Ne feledjük: a kath. ifju-

ság ügye a mi ügyünk is; *akie az ifjuság azé a jövő!* . . . Éljen tehát a nemes egyesület és virágozzék. Mert mi sem mondhatunk annál a szép óhajnál egyebet, amelyet 1892-ben *Szent Atyánk, Dicsőségesen uralkodó pápa: XIII Leó* nyilvánított az egyesület küldöttsége előtt: *Vivat, floreat, crescat!* . . .

* **Májusi ájtatosság.** Holnap, 23-án este fél hét órakor az olaszii plébánia templomban májusi ájtatosság lesz, mely alkalommal az *A ve Mária-t Tutsek Ferencz* fogja énekelni, hegedün *Szunyogh Lorándné*, gordonkán *Sz m a z s e n k a Ernő* kísérik.

* **Uj kanonok.** *Gremspurger István* székesfehérvári belvárosi apát-plébánosnak a székesfehérvári székeskáptalanban megüresedett ifjabb mesterkanonokságot adományozta ő Fel-sége.

* **A reáliskola ünnepe.** Minden reklámozás nélkül, kerülve a feltűnést, valóságos családi körben, de annál őszintébben ünnepel ma a reáliskola. *Krüger Viktor* igazgató 25 éves tanárságát fogják megünnepelni, az igazgatónak minden feltűnő szerepléstől irtózó jellemét tisztelve, teljesen szűk körben. Ma 10 órakor az intézet tanári kara, az érettségét tevő növendékek és volt tanítványai az intézet disztermében matinét rendeznek, este pedig bankett lesz a Zöldfában. Az ünnepély lefolyásáról értesítjük olvasóinkat, mert mindenkinek jól esik az igazi érdem méltatása.

* **Szakülés a városházán.** Nagyvárad városjogügyi bizottsága május hó 26-án délután 3 órakor ülést tart a városházán.

* **A magyar nyelv a kereskedelemben.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a következő sorokat küldte be hozzánk: A magyar nyelv a kereskedelmi utazók körében. A Magyarországi kereskedelmi utazók egyesülete dicséretes buzgalmat fejt ki, hogy a magyar kereskedelmi utazók körében a magyarosodást előmozdítsa és terjeszse és nem szűnik meg a végből tagjait arra ösztönözni, hogy úgy egymással, való érintkezésükben lehetőleg a magyar nyelvet használják. A kereskedelmi forgalom finom szövvényébe nem szabad durva kézzel belenyulni s az üzleti élet terén semmi nemü erőszakos rendszabálynak nincs helye. De azt meg lehet kívánni, hogy azok, kik az idegen nyelvet pusztán megszokásból használják ki tudjanak bontakozni a megrögzött szokás békőiből. A kereskedelmi utazók egyesületének hazafias törekvését méltányolva, felkérjük a kamara területén levő kereskedőket, hogy ezen törekvést támogassék s mozdítsák elő, miszerint az utazónak főnöke is, vedje is támogassa az utazót, ha az magyarul beszél, magyarul levelez. Az ipar és kereskedelem napról-napra fontosabb tényezője lesz közgazdaságunknak, de igazi áldást csak akkor fog hozni a nemzetre, ha tüzhelye leend nemcsak a magyar érzésnek, de a nemzeti nyelvnek is. Nagyvárad, 1898 május 20. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara. *Janky József* elnök, *Dr. Sarkadi Lajos* titkár.

* **A Vénusz elsötétülése.** Ma, vasárnap, e hó 22-én este 8 és 9 óra között rendkívül érdekes és fenséges égi tünemény játszódik le az égboltozaton. Esthajnali csillagunkat, a Vénuszt, — mely ez időben a hold sarlójától balra fog csillogni — annak meg nem világitott hamuszürke fele érinteni fogja és néhány pillanat alatt teljesen elfödi, úgy, hogy láthatatlanná válik. A hold és Vénusz kerületei egymást a budapesti idő szerint 8 óra és 12 perczkor érintik, tehát naplemente után fél-órával 8 óra 40 perczkor ismét felcsillan a Vénusz a hold déli oldalán, úgy, hogy e pillanatban a hold egy kinövésének fog látszani. 8

óra 50 perczkor a Vénusz a hold jobb oldalán fog látszani; mindkét csillag az estipir biborában nagyon fenséges látványt fog nyújtani.

* **Temetés a zárdából.** Tegnap délután helyezték örök nyugalomra az oly korán elhunyt irgalmas nővért: Birringer Teréz Assunta holt tetemeit, a v. velencei társházból. A nagyszámú szülőknél és növendékeken kívül ott voltak De n e s János tb. kanonok, F e t s e r Antal bibornok-püspöki titkár, Ny á r y Ignác actuarius stb. A gyászszertartást G á b r i e l y Lajos plébános végezte, segédlettel, mely után a koporsót nagy részvét mellett kísérték ki a v. velencei temetőbe.

* **Reményi Ede Meczenása.** R e m é n y i Ede, a minap Amerikában elhunyt világhírű hegedűművész, Miskolczon született zsidó szülőktől, kik csak későbbben telepedtek át Egerbe. A kis H o f f m a n n gyerek a székesegyházi karnaghoz járt zeneórára és csakhamar feltűnt a nagy tehetsége mestere előtt, ki P y r k e r László érseknek is figyelmébe ajánlotta a kis fiút. Reményi, akkor még Hoffmann, 13 éves korában megkereszteltetett a katolikus vallás szertartása szerint s e percztől kezdve a nagynevű érsek bőkezűen gondoskodott róla. Először Bécsbe, majd Párisba küldte kiképzés végett. Beszéli azt is, hogy Pyrker, aki nagyon szerette az éneket és zenét, mikor a kis művész bécsi hazajövele után az első koncertet adta, Pyrker ott a pódiumon össze-vissza csókolt Reményit. Legutóbb Reményi Egerben, 1894-ben Szvorényi József vendége volt. Az öreg pap kint várta vendégét a vasutnál, pedig Szvorényi, különösen oly hidegben, mint akkor volt, szobájából se szokott kimenni.

* **Elfogott tanító.** A legaljasabb gonosz-ságról értesülünk S z a l a c s községből, mely izgatottságban tartja a lakosságot; annál inkább, mert egy olyan egyén vakmerő bünnösségéről van szó, akinek állásánál fogva a nép oktatójának, a reá bízott gyermekek erkölcsi érzete vezetőjének kellett volna lenni. Május hó 19-én a szalacsi csendőrség letartóztatta S. Zs. ev. ref. tanítót, azon bejelentés alapján, hogy erkölcstelen dolgokat üzött a gondjaira bízott szegény leánygyermekkel. Üzelmeiről már régebben suttogtak a községben. A község ref. lakossága forrongott, beszélgették egymás közt, míg végre nyilvánosságra pattant a dolog. A csendőrség alig volt képes a feldühödt emberektől megmenteni a tanítót, csak a községi jegyző tapintatos, csillapító szavai után nyugodott bele, hogy a csendőr laktanyába kísértésék, hol őrizet alatt van. Több leánygyermeket kihallgattak s mind a tanító ellen vallottak.

* **Ocsmány fanatizmus.** A Pesti Hirlap írja: Eperjesen csunya botrány történt a napokban, mely fájdalommal tölthet el minden hazájához es nemzetéhez hiven ragaszkodó zsidót. Az eperjesi orthodox izr. hitközség egy tekintélyes tagja, dr. Baumöhl Zsigmond orvos és iskolaszéki elnök, az ort. izr. sirkertben eltemetett gyermekének magyar felirású sirkövet akart emelni, de a sirkert fölött rendelkező u. n. Chevra-Kadisa (Szent Egylet) ezt azon indokolással tagadta meg, hogy a temetőben más mint heber szövegű és zsidó évszammal ellátott emlékkövet meg nem tűr. Minthogy azonban a hitközségi előjárásága határozatot magáéva nem tette, a »Szent Egylet« egész képviselő testülete lemondott A beállott interregnum következtében dr. Baumöhl háborítlanul elhelyezhette a sirkövet. De egy elvetemedett és vak fanatizmusból felbuzdult egyén — ki kétségkívül egyike azon Galicziából ideszakadt zsidókuak, kik az ottani orthodox izr. hitközség nagy részét képviselik — éjnek idején kiment a temetőbe, földulta a sírdombot, s a sirkövet szörnyen össze-vissza fordelta. A gyalázatos büncselekmény kinos föltűnést keltett s Baumöhl dr. már az ügyészségnél feljelentést tett, egyttal kijelentette a hitközségből való kilépését és a neolog hitközség kebelébe véteti föl magát. Jó volna a kormánynak felül vizsgálni a »Szent Egylet«

hazafiságát, mert nem régen Ungvárt is éppen ilyen brutalitás fordult elő s Debreczenben is volt kellemetlenség.

* **Agyonsujtotta a villám.** Dámos községen tegnapelőtt nagy égi háboru vonult keresztül. A vihar közben egymást érte a villám. Egy szegény szerencsétlen család kicsiny viskójába tévedt egy lefutó villám s felgyújtotta a házat. Ennél még nagyobb szerencsétlenség, hogy a villám agyonsujtotta az asszonyt, Balázs Tógyernét és gyermekét. A két holttest meg volt szenesedve.

* **Uj cigaretták.** A pénzügyminiszter rendelete folytán ez év július 1-jétől kezdve 3 uj belföldi különlegességi gyártmány jön forgalomba. Az uj szivarkák nevei »Szfinksz« (100 drb ára 9 korona), »Kedive« (100 drb ára 6 korona), »Damas« (100 drb ára 5 korona). Ugyancsak június 1-től az egyiptomi I. minőségű »Szfinksz« és II. minőségű »Gula« szivarka gyártását beszüntetik.

* **Katonazene a Schlauch-téren.** Ma, vasárnap délután 3 órától 8-ig a Schlauch-téren a katonazene játszik.

T. olvasóink figyelmébe ajánljuk lapunk hirdetési rovatában megjelenő Asbest talpbélést, melyről a »Nemzet« a »Közegészségügy« rovatban hosszabb cikket szentel a találmánynak és a többek közt így ír: Tudósok, orvosok és hírlapírókból álló társaságnak nevezetes találmányt mutatott be tegnap este Högyes dr., a ki találmányáról értekezést tartott. A nemzetközi higienikus kongresszuson, a melyen dr. Van der Streton (Brünnből), dr. Neumann Károly (Ingolstadt), dr. Harton H. (Köpenhaga), dr. Reger (Hannover) és dr. Dziewonszky (Páris) vettek részt, a tudós feltaláló már bemutatta találmányát, a melyről az orvosok a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak. Högyes azzal vezette be értekezését, hogy hozzávetőleg 7000 ember lábát vizsgálta meg s konstataálta a cipők okozta változásokat. Konstataálta, hogy a láb a legtermészetesebben és legszabályszerűbben akkor teljesíti feladatát, ha meztelen talppal pusztá földön jár, továbbá, ha a láb helyzete vízszintes fekvésű, vagyis sík földön jár. Hosszas, fáradságos kutatás után megtalálta azt az anyagot, a mely a föld felületének helyettesítésére szolgál és a lábat egyenletes, szabályos mozgásra készíti. Ez az anyag kaucsuggal impregnált a asbestszövetből készült talpbélés. Az asbest-talpbéléssel készített lábbeli — a melyet a tudós feltaláló be is mutatott — biztosítja a láb szabályos működését, teljesen elmulnak a lábbántalmak (börkeménykedés, tyukszemképződés) vizatlanná tevén a lábbelit, védik a hideg ellen. Végül megemlítette dr. Högyes, hogy találmányával nem lépett volna a nyilvánosság elé, ha illetékes tényezők, kivált a hadsereg intézői nem igazolták volna a maguk szerzett tapasztalatai alapján, hogy találmánya bámulatos módon fokozza a gyalogolási képességet és eltünteti a lábbajokat. A tudós felolvasását a nagyszámú intelligens közönség zajosan megéljenezte.

»Petru Maior« Nagyváradon.

A fővárosi lapok mind gyakrabban irogatnak olyas dákóromán mozgalmakról, melyek színhelye Nagyvárad volna s melyek matorai a helybeli jogakadémia oláh nemzetiségű hallgatói. Mi e közleményekkel szemben mindig a pusztá semlegesség terén maradtunk s a vastag vádak ellenében — hivatlanul bár — igyekeztünk megvédeni a helybeli jogakadémia oláh nemzetiségű hallgatóit.

Mert értsük meg jól egymást! Az ellen, hogy Nagyvárad u. n. »oláh« jogászai a Póstatuczákán »román kaszinót« tartanak feun, ott összejöveleket rendeznek, felolvasásokat rendezgetnek, mindenféle ábrándos terveket fejtegetve, szóval egymást »művelik« — nem lehet semmi kifogásunk, míg mindez zárt körben tör-

ténik a senki által nem ismert és fel nem fedezett román kaszinóban. De amidőna »román kaszinó« szárnyait kezdi kibontogatni és tagjai az aktivitás terére lépnek — ezt a körülményt már semmikép sem hallgathatjuk el.

A Bukarest—Nagy-Szeben—Arad-i oláh izgatási góczpontok a maguk körébe vonták Nagyváradot is és igen hatásosan feltudják használni eszközül a nagyváradai jogakadémia oláh hallgatóinak tapasztalatlan részét is. Ennek a behálózásnak tulajdoníthatjuk aztán azt, hogy a megnevezett »román kaszinó« is megünnepelte a Liga tervezete és jutalmazása szerint a balászfalvi gyűlés félszázados ünnepét f. hó 15-én a »Zöldfa« éttermében, melyen Bolcas Luczián III. éves joghallgató erősen nationalis színezetű beszédet tartott és egyben elő is terjesztett egy memorandumot, melyben a kedélyes bankettezők tiltakozásukat fejezik ki azon önkényes eljárás felett, mely az oláh nemzeti gyűlések tartását lehetetlenné tette. Hogy kihez intéztetik-e főrmédvény, azzal mind- eddig nincsennek tisztában a jó urak, de tény az, hogy 21-en aláírták és magukénak vallották.

»Principiis obsta . . . !«

MULATSÁG.

A jogász majális.

Tegnap tartották meg a nagyváradai kir. jogakadémia hallgatói majálisukat a Püspökfürdőben.

Ez a majális, mely ilyen nemben az első idei fecske, elég biztató kilátással kecsegtetheti a többi tervbe vett majálisok már megalakult és megalakulandó rendezőségét.

A jogászmulatságok köztudattá vált sikerei aféle biztosítéka is voltak annak, hogy általános érdeklődés támadjon a tegnapi majális iránt, az meggyőződés pedig, hogy kitartó, tüzes tánczosokban itt bizonyosan nem lesz hiány, színe-java szép társaságot vonzott ki a gyönyörű fürdőhelyre.

Hogy nem voltak még sem túl nagy számmal vendégek, annak főként a tegnapi kedvezőtlen időjárás volt az oka, Azok a sűrű felhők, a melyek egész napon át elborították az eget, elfogták a nap sugarait és hol hosszabb, hol meg rövidebb időre csüdes esőt szitáltak a szomjas földre, bizony sok családnak megfordították a kirándulási szándékát.

Am az a kis elit-társaság, a melyiket a téli jogász-tánczestélyeken együtt láttunk, nem riadt vissza a borongós felegektől, meg a szitáló esőtől; hanem egybegyűlt, megjelent ismét, hogy gyönyörködjék a jogászyerekek széles jökedvében, a véget érni nem akaró tánczban és kivegye a részét a minden ízében sikerült mulatság örömeiből.

No, a mi azt illeti, jó kedvben nem volt hiány, bár a rendezőség egy kissé csalódott a varakozásában, több vendégre számítottak, de nagy és tökéletesebb erkölcsi sikerre alig. Ezzel tökéletesen meg lehetnek elégedve.

Szép asszony, szép leány bizony sok volt, a névsor maga is erre vall, — és hogy minő elit társaság volt ez, azt úgy hisszük, hasonlóképpen elárulja a névsor.

Ott láttuk pedig:

Asszonyok: Dr. Bulyovszky Józsefné, Hlatky Endréné, Bozóky Alajosné, özv. Eleméry Aurélné, Poós Gézané, Járossy Kálmánné, Zathureczkyné, Szokoly Tamásné, Szolcsányi Hugóné, Vári Szabó Béláné, Konrad Márkné, Géczy Lajosné, Makay Pálné, Ficzek Lajosné, Szedlarik Istvánné, Hegedüs Gézané, Szunyogh Lórándné, Beczkay Arthurné, Hoffmann Henrikné, Sebestyén Lajosné, Winkler Lajosné, Böszörményi Gézané, Tóth Józsefné, Középpessy Kálmánné, Nyári Sándorné.

Leányok: Hlatky Margit, Eleméry Klári, Eleméry Irma, Járossy nővérek, Korda Boriska, Zathureczky Paula, Kiss Anna, Serényi Vilma, Kiss Ernesztin, Szokoly Ilonka, Bór Ilonka, Szolcsányi Olga, V. Szabó Margit, Konrad Margit, Géczy Irén, Bozóky Margit, Baghy Nóra, Szedlarik Anna, Hegedüs Irén, Tóth Margit, Ficzek Margit, Nyári

Margit, Sebestyén Edit, Schwarcz Margit, Winkler Mártha, Tóth Elza, Böszörményi Tilda, Középpessy Ilonka.

Igy azután érthető, hogy ennyi bájos tánczosné mellett szakadatlan tartott tánczok változották egymást a lampionokkal csinosan fel díszített nagyteremben.

A zenét a fürdő állandó zenekara, Kiss Béla debreczeni cigánybandája szolgáltatta, s bizony alig győzték a barna képű fiúk a sok ujrát, meg a hogy-volt-ot.

A 48-as Népkör nyári tánczvigalma. A nagyváradai 48-as Népkör választmánya elhatározta, hogy a könyvtára javára folyó évi június hó 12-én a Karger Sándor »Hegyalja«-hoz címzett nyári mulatóhelyiségében zártkörű házas nyári tánczvizalmat fog tartani. A rendezőség mindent meg tesz arra nézve, hogy a mulatságban résztvevők igényei minden tekintetben ki legyenek elégítve. S miután a helyiség igen alkalmas, ennél fogva a mulatság a jelzett időben kellemetlen idő esetén is meg fog tartatni. Ugyanazért a mulatság kedvelők figyelmét már ezen alkalommal is felhívja a rendezőség.

A háború.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A kamara ülés végén Salméron kijelenti, hogy a republikánus kisebbség a legutóbbi politikai vita alkalmával mindent elmondott, ami mondanivalója volt. Ennek következtében arra kell felhívnia a figyelmet, hogy az ügyeket nem szabad oly képen vezetni, hogy a felelősség a sérthetlenség mögé sánczolja el magát. A volt miniszteriumban két tárcza nyert jelentőséget: a külügyi és a gyarmatügyi. Nem lehet tudni, hogy a jelenlegi gyarmatügyi miniszter mint vélekedik Morét munkásságáról és hogy a mostani külügyminiszter folytatni fogja-e elődje politikáját. Szónok kérde, miért váltak ki ezek a miniszterek a kabinetből.

Sagasta miniszterelnök azt válaszolja, hogy az új kabinet programját a körülmények fejják megszabni. A szabadelvű-párt telegrammját az amerikai ágyuk elvágta, mindazonáltal az még miudig fennáll. Az új miniszterek elődjeik működéséért nem tehetők felelőssé.

Erre a vitát bezárták.

Egy képviselő azt indítványozza, hogy a Santiago de Cubába érkezett hajórajnak fejezzék ki a kamara szerencsekívánatait. Az indítványt egyhangulag elfogadták, mire áttértek a költségvetési vita folytatására.

Budapest, május 21. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Azt beszélik, hogy a spanyol hajóraj Cervera tengernagy parancsnoksága alatt Santiago de Cubából kifutott. Hír szerint a kormány táviratot kapott Havannából, amelyben jelentik, hogy a felkelők Kuba szigetén Spanyolország mellett nyilatkoztak és készek volnának a spanyolokkal együtt közösen működni az amerikaiak legyőzésére.

Budapest, május 21. (Saj. tud. táv.) A szenátusban Sagasta miniszterelnök kijelentette, hogy azok az okok, amelyeket Leon Castillo a párisi nagykövet állásában való megmaradására sorolt fel, teljesen meggyőzték őt, mert ugyanabban az időben, amidőn a miniszterválság kitört, igen fontos természetű nemzetközi tárgyalásokat indítottak.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: A tőzsde ma-

gasabb irányzattal nyílt meg. Később az árfolyamok általános lanyha püzet mellett alább szállottak. Zárlat kedvtelen. Részvényforgalom 283.000 darab.

TANÜGY.

Az iparoktatási bizottság ülése. Az iparoktatási bizottság tagjait a Városház tanácstermében f. évi május hó 27. napján délután 4 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Nagyváradon, 1898. május hó 20-án. Ragány János, elnök.

IRODALOM.

Az Aquinól-Szent Tamásról nevezett ker. bölcsellettudományi társaság az 1898. évi május hó 25-ikén, szerdán d. u. 5 órakor, Budapesten, a Szent-István-Társulat gyűléstermében (Királyi Pál-utca 13.) tartja rendes havi felolvasó gyűlését. Tárgysorozat: 1. Folyó ügyek, 2. Kozáry Gyula rendes tag felolvasása: Wundterkölcstana és Isten eszméje.

Szegedi nóták. Szommer Endre: *Hét legújabb Uj-Szegedi nótára* hirdet előfizetést. 1. Uj-Szegeden se városház, se templom... 2. Uj-Szegeden nem susognak a nyárfák... 3. Uj-Szegeden van egy kis ház... 4. Uj-Szegeden mi az ujság?... 5. Uj-Szegeden a táncz helyen... 6. Piros hajnal... 7. Uj-Szegedi zöld erdőben... Előfizetési ára 2 korona, bolti ára 3 korona. A zenemű június hóban jelenik meg. Az előfizetési iverket hozzá vagy Gönczi I. József könyv- és zeneműkereskedő urhoz (Szeged, Széchenyi-tér) június hó 15-ig kéri visszaküldeni Szommer Endre, városi zeneiskolai tanár, a szegedi Gutenberg-Dalkör karnagya.

Gyász-szertartás. Temetési kézikönyv. I. kötet. Egyháziilag jóváhagyott kulfók után, különös figyelemmel a halálozások neveire. A róm. kath. lelkészek, kántorok, tanítójelöltek és kántorképző iskolák részére. Összeállította kocsma Mayer Gyula ráczkereszturi kántor-tanító. Ára ezen csinosan kiállított, 150 lapból álló mű 1-ső kötetének 1 frt 25 kr. — A szerző nagy hiányt pótol e művel, s az ugyszólván nélkülözhetetlen kézikönyvet képez az által, hogy a különféle gyászszertartásokon kívül a halálozások minden nemeinél, hosszabb és rövidebb betegségekben elhalálozott fiatalok, öregek stb. temetésénél tartandó, nagyszámu, hangjegyekkel ellátott énekeket is tartalmazza. Ezen csinosan kiállított művet a szakköröknek melegen ajánljuk. — Megrendelhető a »Szent-Gellért« könyvnyomda kiadóhivatalában Budapest, Práter-utca 44. sz.

SPORT.

Kerékpár-verseny. A nagyváradai kerékpár egyesület által folyó hó 29-én rendezendő kerékpár-verseny programjába a »Juniorok versenye« is felvétellett. Ezen versenyre nevezhetnek oly nagyváradai ifjak, kik fiatal koruknál fogva az egyesület tagjai nem lehetnek. A rendezőség ez uton értesíti a résztvenni szándékozókat, hogy nevezési-lapok Mezey Mihály kir közjegyző irodájában kaphatók.

SZINHÁZ.

Folt, mely tisztít. Tegnap este másodsor került színre Echegaray hatalmas alkotása. Gyéren telt házban, de annál nagyobb érdeklődés és tetszés mellett nézték végig tegnap este is az előadást. Tompa ugy látszik erősen megtámadott hangszerveivel küzdött és sok helyütt nem bírta legyőzni rekedtségét; Laczko A. még mindig mintha rideg lett volna és Miklósi J. is egy keveset élet nélkül mozgott, különösen az első felvonásban. De ezzel körülbelül végeztünk is, ami a kifogásolható dolgokat illeti. Szilágyi B., E. Kovács Gyula, de Tompa is kitünők voltak. Elsőrendű, becses alakítást láttunk mindannyiuk-

tól. S mikor megemlítjük még, hogy a többi szereplő szívvél-lélekkel közremunkált, a legjobb tudásával, hogy az erkölcsi sikert, a köz célt szolgálja, mikor láttuk, hogy minden felvonást hatalmas tapsvihar követett, őszinte csodálkozással kérdezzük, hogy ugyan mikor is buktatták meg Nagyváradon Echegaray-nak ezt a drámáját? — i.

Hírek a szinkörből. Holnap hétfőn Zeller közkedveltségű operettje Madarász kerül színre a főbb szerepekben Perényi M., Székely I., Kassai, Lövey, Mezey és Vendreivel. Kedden Ohnet Gy. színműve A császár ezredese kerül bemutatásra, mely a budapesti magyar színház állandó műsor darabja. Nagyobb szerepeket játszanak benne: Hatala Gy., Szilágyi B., Bartos, E. Kovács Gy., Janovics, Szentgyörgyi és Tompa.

Heti műsor.

Hétfő: Madarász.
Kedd: A császár ezredese. 1-ször.
Szerda: Boccaccio.
Csütörtök: Vasgyáros.
Péntek: Kukta kisasszony. 1-ször.
Szombat: Kukta kisasszony 2-ször.
Vasárnap: d. u. Robinson.
este Kukta kisasszony. 3-ször.

Igazságszolgáltatás.

Egy májért — két esztendő. Ez év januárjában történt, hogy Rokolu községben a görög keleti lelkésztől elloptak egy sertést. A tolvaj kiszedte a kerítést s azon át kihajtotta a sertést, amit azután szánkóra tett s utközben megölve haza vitte.

A káros azonban észrevette a dolgot s mindjárt másnap megkezdtek a csendőrök a nyomozást, aminek azután az lett az eredménye, hogy a tolvajt még az nap elfogták amikor még csak a máját fogyasztotta el. Morár Simon tettét be is vallotta.

A dolog így a törvényszék elé került s a vádlott tegnap felelt tetteért.

A végtárgyaláson a vádlott megfordítva a dolgot, beösmertő vallomását vissza vonta s minden áron tagadott, illetőleg egy másik emberre akart mindent rákenni, azonban ez nem sikerült neki amennyiben a tanúk ellene vallottak.

Igy azután a törvényszék a vádlottat, aki már egy ízben nyolcz napra volt büntetve lopásért, két esztendei fegyházra ítélte, ami ellen a vádlott felebbezett.

Elítelt gyujtogató. A mult esztendő végén tárgyalta a helybeli törvényszék Todorán Kozma büntügyét, aki a falujában felgyujtotta az ellenségének a házát ami le is égett. A végtárgyalás során a vádlott gyenge elméjének tünt fel és ezért felküldötték Pestre megvizsgálásra, ahol az orvosok kimondották, hogy ép eszű ember. A törvényszék tegnap a vádlottat tagadása daczára nyolcz évi fegyházra ítélte, amit Fodorán megfelebbezett.

A nagyváradai kir. tábla elintézett ügyei.

Polgári tanács.

Előadó: Czvek Kálmán.

976. T. Földvári tkptr. — Máté Mihály s. t. — rendelet.
991. Néh Jung Károly hagyatéka — helybenhagyva.
996. Csongrádi György — Szabó Sándor — megsemitve.
1015. Gyöngyösi tkptr. — Janovics Rozália — helybenhagyva.
1016. Kocsondi Zsuzsánna s. t. tkv. ügy — rendelet.

Előadó: *Bócz Géza.*

1002. Fabián Vala s. t. — Csotya József —
rendelet.

1028. Brindus Pável — Hepucz Ilona —
rendelet.

998. Maug Ilie és neje hagyatéka — meg-
változtatva.

1937. Reich Jakab — Pollák E. — helyben-
hagyva.

1037. Reck Géza — Hojeska János — meg-
változtatva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

1009. Hergyán Petru — Hergyán Floare —
helybenhagyva.

1031. Kádár Juon — Matyai Petru —
fölsoldva.

952. Boros Béni — Dray Stefánia —
csatolva.

720. Feledi József — Száránd község —
helybenhagyva.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

1008. Bruekner Lipót esőd ügye — rendelet.

1017. Máczai gör. kel. rom. egyház — Krencz
Juon — fölsoldva.

1040. Hyginia részv. tsg. — Szücs Samu —
helybenhagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

5.

Egy napi házasság.

Emil Hinzeltől. Francziából fordította: Stella.

— De jó szellemem ritkábban — felel a
a férfi egy gyönyörű képen babrálva, me y egy
világos toilletben öltözött hölgyet ábrázolt egy
erdő közepén állva.

Blanche megismerte az erdőt.

Körüljárta a műteremben, megsimogatá a
butorokat, a különös fegyvereket, a gazdagon
aranyozott kárpitokat, majd megállt egy szeg-
letben.

— Boldog Ön?

Mivel André nem felelt, ismétlé a kérdést.

— Igen, csak kissé egyedül vagyok, mondá
remegő hangon.

A nőt meghatotta ez, s hogy feltóduló ér-
zelmeit leküzdje, hevesen szakgatottan kezdett
beszélni mindenfélét, értelem, összefüggés nélkül.

Öt óráig a háztartás ügyei bajaival fog-
lalkoztak. Ekkor a Boiba sétát tettek, hatkor a
vendéglőben megebédeltek, aztán színházba men-
tek, a vígszínházba, hol felségesen mulattak. A
mutter meg volt elégedve.

Innen haza jöve Blanche bejárta a szobá-
kat, az apróbb tárgyakat, melyek szana-szét va-
lának, helyre igazítá, megvizsgált mindent, a
függöny egyik rojtja le volt szakadva. Milyen
rendetlenség: tüt, czérnát keresett s dolgozni
kezdett.

Kezei mitem vesztettek formájokból, csak
kissé megbarnultak.

— Gazdagok vagyunk, barátom?

— Azt hiszem igen.

André zsebeiből irónok, levelek közül egy
marék bankót húzott elő.

— Ez tehát egész vagyonunk? Csodálatos!

— Hisz tudja kedvesem, hogy ellensége va-
gyok a pénznek.

A nő gyö géden ráhajolt.

— Gondatlan vagy, vakmerő vagy, de én
szeretlek azért. Te soh' sem gondoltál a hol-
napra, én édesem. Dolgoztál, fáradtál sokat, de
jólétedet nem biztosítád. Te én kedves koldu-
som, ki máról holnapra él! Hanem ha Isten
megörzött, kell, hogy te is gondold magadra, a
holnapra, mely nem tudni mit hoz.

A férfit meghatotta ez, könnyezett.

Blanche kinyitott egy ócska tölgyfa pohár-
széket, mely Andrének irószekrényül szolgált.
Elővett egy összekötött levél csomót.

— Olvashatom?

— Hogyne, csak tessék!

Szerelmes levelek voltak ezek, mindenféle
alak, osztály és minőségéből. Illos finom pa-
piron előkelő hölgyektől; alázatos, hízlegéssel
teleirt frázisok, dicsőhymuszok, mérges szemre-
hányások, fenyegetések stb.

Blanche a nevek és elhagyott asszonyok e
temetőjének kegyelettel adózott.

— Talán okosan tette — mondá — hogy
nem hajlott mindez ígéretekre! De mennyi
fájdalmat okozott vele!

— Két óra — mond a festő a toronyórára
mutatva.

A programm teljes volt. Az est felségesen
telt.

Vacsoráztak s azután hosszú bizalmas be-
szélgetésbe bocsájtkozva jültek a kandalló mellett.

A férfi elbeszélé egész élettörténetét, ifju-
kori álmaival, szerelmeivel. Örült, hogy szívét,
mely telve volt reménnyel, költészettel, kiönt-
heti.

Blanche szét sem szólt sorsáról, bármenny-
nyire szerette volna is André azt megismerni.
Azt azonban sejté, hogy visszavonulva él vala-
mely félreeső faluban. És mennél tovább be-
szélt vele, annál inkább megerősödött azon
feltevésében, hogy mit sem tud arról, ami 10
hosszu év óta Franciaországban történt.
Nem olvasott semmit, ugy látszik, nem volt
kiváncsi a külvilágban történetekre.

Reggeli három óráig ültek a kandalló kö-
rül, elvalának már fáradva. André felállt, a nő
szintén. Oda borult a férfi nyakába, forrón meg-
ölelte az egyetlen kít valaha szeretett.

— Barátom tudja, hogy mi 15 év óta há-
zasok vagyunk?

A férfi nem felelt.

— Fáradt vagyok barátom, vezessen szo-
bamba?

— Jöjjön.

— Jó éjt — mond a nő.

— Jó éjt — felelt a férfi kezét csókolva
s visszavonult.

André nagyon rosszul aludt. Nem tudta
elhiüni, hogy az a nő, ki szellemét uralta,
vele egy fedél alatt van. Gyakran felébredt, a
valóság álomnak tünt fel előtte.

Elhatározta, hogy megkéri Blanchet, utaz-
zék el s hagyja őt békén.

A bizonytalanság, melybe az álomnak a
valótól való nehéz megkülönböztetése sodorta,
kinozá, s nem hagyta nyugodtan. Tetszeni
akart minden áron, s ez idegeit fölfrissíté.

Mikor az ebédlőbe lépett, Blanche, üdén
szépségének egész teljében, fogadta. Szellemes
megjegyzéseket tettek egymás tetszvágya fölött.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Gyászsistentisztelet a honvédekért.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.)
Ma reggel a budavári Mátyás-templomban
ünnepélyes gyászsistentisztelet volt a 49-ben
elesett budavári honvédek lelkiüdvéért.
Az istentisztelet után a krisztinavárosi
sirkertbe vonult a gyászoló gyülekezet.
A temetőben a honvédek sirhalma fölött
Podmaniczky báró mondott gyász-
beszédet, hangsúlyozva, hogy a király is
elismeréssel adózott legutóbb is a hon-
védek hősiességének. A beszéd után ko-
szorut helyeztek a sírkő talpához.

Szemle Rákoson.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.)
Rákoson ma ő Felsége nagyszabásu szem-
lét tartott a budapesti helyőrség majd
minden ezrede fölött. Az egész délelőtt
folyamát igénybe vett szemle után a ki-
rály Lobkovitz herceg hadtestparancs-
nokkal különös megalégedését tudatta.

Lipót főherceg betegsége.

Bécs, máj. 21. (Saj. tud. táv.) A »Wiener
Zeitung«-ban közzétett orvosi jelentések szerint
május 18-án éjjel Lipót főhercegnek erős
köhögési rohamai voltak, súlyos ájulásba esett
és igen elgyöngült. 19-én a gyöngöség és az

apatikus állapot még mindig tartott, 20-án a
táplálkozás tekintetében javulás állott be, de
a beteg állapota egyébként változatlan maradt.

Bécs, máj. 21. (Saj. tud. táv.) Hörnstein-
hól, Lipót főherceg állapotáról a következő
orvosi jelentés érkezett:

A köhögés és a nyálkaképződés alább ha-
gyott. Az általános állapot változatlan. A
beteg az éjet nyugodtan töltötte.

A honvéd ünnep.

Budapest, május 21. (Saját tud. távirata.)
Krivány József volt honvédezredes és a
budapesti 1848—49 honvéd-egyesület elnöke,
fölvívást intéz a régi honvédekhez, amelyben
tudatja, hogy a polgárságnak holnap (vasár-
nap) délután a Krisztina-városi temetőbe, a
honvéd sírokhoz való kivonulásához a régi hon-
védek is csatlakoznak; fölkéri tehát az öreg
bajtársakat, hogy minél számosabban jelenje-
nek meg délután fél 3 órakor a budai Horváth-
kertben, ahol a gyülekezés lesz.

Golushovszky utja.

Bécs, május 21. (Saját tudósítónk távirata.)
Golushovszky gróf külügyminiszter teg-
nap Budapestről rövid tartózkodásra ide ér-
kezett.

Fenyvessy üdvözlése.

Budapest, májns 21. (Saját tud. távirata.)
A nemzeti színház nyugdíjintézetének kormányzó
választmánya abból az alkalomból, hogy elnö-
küket dr. Fenyvessy Ferenczet Veszprém
vármegye főispánjává nevezték ki, levelet inté-
zett hozzá, melyet a kormányzó választmány
nevében Szigeti Imre alelnök és Császár
Imre jegyző irt alá. A levélben hálás elisme-
réssel szólanak Fenyvessy érdemeiről és ké-
rik, hogy új állása mellett is maradjon meg
egyletük elnöki székén.

Zichy Antal temetéséhez.

Budapest, május 21. (Saj. tud. táv.)
Zichy Antalt Szász Károly ma be-
szentelte. Este pedig a vonathoz vitték.

Végzetes szerencsétlenség.

Szabadka, május 21. (Saját tud. táv.)
Óriási részvélet keltő eset történt ma
délben. Debreczeny Gyula kir. al-
ügyész, midőn hazamentében egyik vil-
lamosról a másikra akart szállani illetve
ugrani, szerencsétlenül esett; a két koci
közé bukott és az egyik villamos koci
keresztül gázolt rajta. Rémitően összeron-
csolva, holtan huzták ki a kerekék alól.

Uralkodók utazása.

Budapest, május 21. (Saj. tudósit. táv.)
Windorsból jelentik, Viktória angol királynő
Henrik porosz herceg neje, Battenberg
Henrik herceg neje, Viktoria walesi hercegnő,
Viktoria schleswig-holsteini hercegnő és Lei-
ningen hercegnő kíséretében tegnap este
Skócziába utazott.

A piaristák rendfőnöke meghalt.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.)
Frank Ferencz a magyarországi pia-
rista tanító-rend főnöke rövid szenvedés
után ma az esti órákban meghalt.

Robbanás egy tölténygyárban.

Budapest, máj. 20. (Saj. tud. táv.) Karta-
gonaban, a Sanet Julian erődben egy töltény-
gyárban történt robbanás következtében 10 em-
ber és pedig 5 fatona és 5 munkás meghalt és
továbbá 62 ember megsebesült. A sebesültek kö-
zött van az erőd kormányzója. A robbanást
véletlenül tulajdonítják.

Kihallgatás a szultánál.

Budapest, május 21. (Saj. tud. távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A szultán Szin-ovjev orosz nagykövetet a szelamlik után kihallgatáson fogadta.

Fizetéseketelenség.

Bécs, május 21. (Saj. tud. táv.) Nagye Jakab (Bécs, Obere-Donaustrasse) fizetéseketel. A passzívák 100.000 forintra ruznak. Nagelt itt letartóztatták.

KÖZGAZDASÁG.**A gabona uzsora ellen.**

— A gazdasági egyesület felhívása. —

Pár nappal előbb már megemlékeztünk a földmivelésügyi miniszter körrendeletéről, melylyel a nagyon is elharapódzott gabona-uzsora megakadályozását tervezi.

A miniszter jól tudja, hogy e tekintetben legtöbbet tehetnek a gazdasági egyesületek.

A biharmegyei gazdasági egyesület már meg is indította a mozgalmat s hozzánk a következő felhívást küldte:

Felhívás Biharmegyei gazdasági egyesületéhez és összes községi elöljáróságaihoz.

A földmivelésügyi miniszter a gabona-uzsora tárgyában a következő leiratot intézte egyesületünkhez:

»Némely vidéken oly ügynökök és helybeli üzérkedők működnek, kik a kisebb gazdákat otthonukban keresik fel s azok tájékozatlanságát felhasználva a termést, gyakran olcsó áron előre megveszik, a megállapított vételár egy részét kifizetik s az előleg és a szállítandó termény értéki erejéig váltót veszen vagy a kiscgazdával általa oem értett okiratot állítatva ki. Ezek az üzemek sok keserűség okai, sőt nem ritka esetben egyes kiscgazdák tönkremenését is eredményezik.

»Ezen visszaélések megállítására céljából kívánatosnak tartom, hogy az egyesület a rendelkezésekre álló eszközökkel az érdekkörükbe tartozó gazdasági ügyek figyelmét a visszaélésekre hívja fel, — világosítsa fel azt az ügyleteknél használt szokások és ismert fogásokról s figyelmeztesse az érdekelteket arra, hogy ha a vételügylet az uzsora kölcsön elpártolására használtatik fel az uzsora vétség miatt a bíróságnál feljelentést tegyenek»

Egyben figyelmébe ajánlani az egyesületnek, hogy az 1893. évi XXV. t. cz. 19. §-a szerint a közigazgatási bizottság felterjesztésére az igazságügyminiszter ur elrendelheti, hogy az uzsoravétség miatt az eljárás hivatalból indíttassék meg. Ha tehát valamely vidéken az uzsoravétség gyakori elkövetésének jelenségei mutatkoznak, helyesen fog az egyesület eljárni, ha a közigazgatási bizottságnál kezdeményező lépést tesz, az igazságügyminiszter intézkedésének kérésére iránt.

Örömmel látjuk, hogy a földmivelésügyi miniszter ur a gazdák érdekeinek megóvására céljából ezen üdvös intézkedéseket életbe lépteti. Felhívjuk és kérjük ennél fogva a t. gazdasági közönséget és községi elöljáróságokat, hogy ha a fenti leiratban említett esetek tudomásukra jutnak azt haladéktalanul jelentseék fel az illetékes járásbíróknál s egyidejűleg pedig közölgjék azt egyesületünkkel is, hogy a leirat szerint lépéseket tehesünk az iránt, miszerint az illetők ellen uzsora vétség miatt az eljárás hivatalból megindítható legyen.

Nagyvárad, 1898. máj. 20.

Nagy Lajos,

a biharmegyei gazdasági egyesület alelnöke

A drágaság oka.

Az éhség a legnyomorultabb tanácsadó mint ezt az Olasz és Spanyolországban kitört örfjögés véres tényekkel bizonyítja. De e borzalmas dolgokat mi sem nézhetjük oly nagy biztonságban, mint a rémdráma vérvagyasztó jeleneteit nézzük kényelmes bársony ülésű páholyunkból, mert habár nálunk oly véres kitörésekre nem került még a dolog mint a

főntnevezett államokban, de a szükség, nyomor csallhatatlan jeleivel minduntalan találkozzunk. Tény, hogy az erőszakkal elfojtott, de minduntalan kitörő szocialis mozgalmaknak nagyrészen a nyomor és szükség volt indító oka; tény, hogy a megélhetési viszonyok napról napra folyton súlyosbodnak s a kormányzati közegek minden jóakaratu intézkedése a helyzet javítására kevés, — igen kevés és igen alkalmas más visszás eredmények létrehozására. E sanyaru viszonyok pedig nyomják a módosabb osztályt is, de legfőképpen pedig az alsó néposztályt.

Ha az élelmiszerek árának alakulását mélyebben vizsgáljuk, — azon eredménybe jutunk, hogy e drágaságnak egyik nagy oka a fogyasztási adó rendszertelensége és hogy a fogyasztási adónak, méltányosabb és igazságosabb alapon való reformálása a szegény nép élelmelését tetemesebben olcsóbbá tenné és ha ez a reformálás jelenben lehető gyorsan keresztül menne az éhség csikarta tetek minden borzalmaikt elkerülhetnének.

Lehető gyorsan — mondjuk, mert a nyomasztó megélhetési viszonyok nem tűnnek halasztást, de meg a fogyasztási adók reformálása nem is igényel valami nagy financer tudományt. Általános tapasztalat ugyanis, hogy ugy az egyenes, mint a közvetett adózásunk terén teljes mértékben hiányzik a progressivitas, de ez még nagyobb mértékben van meg a közvetett adónál. Így a fogyasztási adóknál nincs tekintet egy adótárgynak sem mennyiségére sem pedig minőségére.

Budapest székes fővárost foglalkoztatja különösen a fogyasztási adók e visszasága, a hol, ennek folytán a nyomor kiáltó jelenségei minduntalan fokozódnak és Löherer Andor ismert közgazdasági író interpretálja különösen e jelenségek okát, a fogyasztási adók igaztalan rendszerét kimutatva minden egyes élvezeti cikkre vonatkozólag a hibát.

A bor hektoliterje — tekintet nélkül annak minőségére — hét forint adót fizet. Tehát a 400 frtos tokaji ugyanannyit, mint a 14—16 frtos gyöngye asztali bor. Az aránytalanság még jobban kitűnik, ha az adót százalékokban fejezzük ki. A 400 frtos bor fogyasztási adója értékének 2.8 százaléka, a 14 frtos boré öten, a 16 frtosé 43.8 százalék.

Az ökör, bika és a kisebb súlyu tehén levágya darabonként 7 frt 75 kr. fogyasztási adóval van megróva. A 400 kgr. súlyu s 220 frt értékű ökör vagy bika után tehát értékének 3.5 százalékát, a 300 kgr. súlyu s 165 frt értékű tehén után 4.7, a 160 kgr. súlyu 88 frt értékű tehén után 8.8 százalékot kell fizetni. Milyen anomália. A nagyobb érték fizet kisebb adót. Azt hiszem, ha a hizott ökörhus után 3.5 százalékot fizetnek, a gyöngébb tehénhus után elegendő 3 százalék.

Igy történik aztán, hogy az alacsonyabb fogyasztási adók mellett kereskedelmünk elkerülve a fővárost egyenesen Bécsbe gravitál, nagy öröme a bécsi alsóbb néposztálynak s míg Budapesten az éh' halállal küzdenek, addig Bécsben elég rendezett viszonyok közt élnek.*

A főnt vázolt fővárosi viszonyok nagybanegészen állanak Nagyvárad élelmelési viszonyaira is, a hol a hatóság különben mint másikk cikknünk támasztja eléggé igyekszik egészségesebb árakat teremteni legalább a piacon.

Eléggé érthető a helyzet szomorú képe, mert hiszen a fogyasztási adók ezen hibás rendszer mélyebben sújtja az alsóbb néposztályt mint a magasabbat, mert hisz az alsóbb néposztály legtöbbet fogyaszt és a legsilányabb minőséget.

B. I.

* Nagyváradon pláne 8 frt 40 kr.

Sertés-zárlat Debreczenben. Debreczen rőfjög állatállománya veszélyben van. A sertésvész kiütött ismét a szomszéd városban, miért is a heti vásárokrá sertéseket nem szabad Debreczenbe behajtani.

Relch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru buzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, márcz. 21.

Buza őszre	—	—	—	—	—	10.28
Buza tavaszra	—	—	—	—	—	13.92
Tengeri	—	—	—	—	—	5.60
Rozs őszre	—	—	—	—	—	7.75
Zab őszre	—	—	—	—	—	5.90

Értéktőzde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, márcz. 21.

Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	253.—
Magyar jelzőlog	—	—	—	—	—	253.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	258.—
Iparbank	—	—	—	—	—	107.—
Budapest közuti	—	—	—	—	—	387.1/2
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	—	14.17
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	620.—
Waggon-kölcsön	—	—	—	—	—	244.—
Villamos vasut	—	—	—	—	—	272.1/2

Az irányzat szilárd.

Bécs, márcz. 21.

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	857.3/8
Magyar hitel	—	—	—	—	—	887.1/2
Allamvasut	—	—	—	—	—	352.12
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.93

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. márcz. 21-án.

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	—	—	—	120.75
Magyar koronajádék	—	—	—	—	—	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	119.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1875-ből	—	—	—	—	—	120.—
Magyar föltelhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	97.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.50
Horvát-szlavon föld tengermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	97.75
Magyar nyerecmény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	157.50
Tiszszabályozási és szegedi sorajegy kölcsön	—	—	—	—	—	139.25
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	—	101.75
Osztrák járadék zsinthea	—	—	—	—	—	101.75
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	121.75
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	101.75
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	142.50
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	908.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	384.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	—	357.60
Páris vista	—	—	—	—	—	359.50
Német birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.90
London vista	—	—	—	—	—	120.85
Páris vista	—	—	—	—	—	47.70
20 márkás arany	—	—	—	—	—	11.78

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Evadbérllet 17. szám.

Kisbérllet 16. szám.

Páratlan.

Páros.

Ma vasárnap, 1898. május 22-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

Peleskei notárius.

Énekes bohózat 3 szakaszban. Irla: Gaál J.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:

Másodszor:

Az ördög mátkája.

Eredeti népszinmű 3 felvonásban. Irla: Géczy István.

Személyek:

Botár Márton, gazdag kovácsmester és törötulajdonos	—	—	Szentgyörgyi I.
Andor	—	—	Tompá Kálmán.
Baricza } gyermekei első feleségétől	—	—	Turbányi Olga.
Anna második felesége	—	—	Miklósi Ilona.
Vemes Judit, Anna nénye	—	—	Székely Irén.
Pál Miklós, kovácslegény	—	—	Rózsahelyi Kálmán.
Hires Firtos Están, csiki székely a törő felügyelője	—	—	Vendrei Ferencz.
Sári, második felesége	—	—	K. Arpási Kata.
Kata, első felesége	—	—	Laczkó Aranka.
Tóbiás Gergely, Miklós gyámja	—	—	Bartos Gyula.
Takács István	—	—	Leővey Leo.
Demény József, Miklós pajtás	—	—	Pataki Béla.
Csupor Péter	—	—	Várad M.

Helyárrak mint rendesen.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn, 1898. május 23-án: bérlletfolyamban.

Madarász.

Operette 4 felvonásban.

Előkészületen:

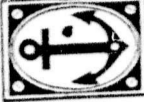
A császár ezredese.

A szerkesztőúr felajánl:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hűvös hárszor ellentét az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájda-
lomosillapító bedörzselésként alkalmazták kézvezényél,
csúsznál, tegezaggatásnál és meghúzóknál is az orvosok
által bedörzselésükre is mindig gyókratában rendelkeztek. A
valódi Horgony-Pain-Expeller, Gyakorta Horgony-Liniment
elnevezés alatt, nem tíz-száz, hanem tizennyolc házi-
szert, melynek egy háziartásban sem kellene hiányozni.
40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben Árban májdnem minden
Kiválóan készíthető van: 16 rakár:
Török József Gyógyászati Budapest. Be-
vásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert
több kisboltoktól utaztat van forgalomban. Ki
nem akar megkárosodni, az minden egyes
üveget „Horgony” vagy „Richter orvogy-
zes nélkül máit nem valódi utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társai, cs. és kir. udvari szőlők. RUDOLSTADT.

BIHARI S.

vízvezeték berendező
és épület bádogos.
N.-Teleki-utcza 423.

Elvállal teljes fürdő-
berendezéseket, épület-
bádogos munkát, csator-
názási és electrotechni-
kusi berendezéseket.

Valamint javításokat
is jutányosan eszközöl.

Alkalmi bevásárlási forrás a BÉRMÁLÁSRA.

Mint czélszerű és hasznos
ajándék tárgyakat ajánlom ez
alkalomra különös gonddal össze-
állított óra és ékszer áruimat
igen jutányos áron.

SZILÁGYI GÉZA,
óras-ékszerész,
Kossuth- (Sas)-u. elején.

Pompás Kanári-előénekeseket

küld utánvétel mellett,

éneklő képességekhez mérten
8—20 Mark értékben.

8 napi próbaidő.

Ugyancsak czélszerű kalitkákat,

(Gesangs und Rollerkäfig)

melyeket minden nagyobb kiállítás
kitüntetett.

Árjegyzék ingyen.

W. HEERING, St.-Andreasberg

(Harz) 427.

10—10

Jelzálogkölesönt

filoxera által elpusztított szőlők ujonnan
befásítására 5%, termő szőlőkre
5%, városi és nagyközségbeli házakra
5 és 6%-ra.

Földbirtokra:

65 évi törlesztésre 4³/₄%.

63¹/₂ „ „ „ 4¹/₂%.

50 évi törlesztésre 5%.

30—40 évi törlesztésre 6%.

20—30 évi törlesztésre 7% mellett
ajánl és felvilágosítást nyújt 20 kr. vá-
lasz bélyeg ellenében

Horváth Ede,
Pilis-Csabán.

64 5—12

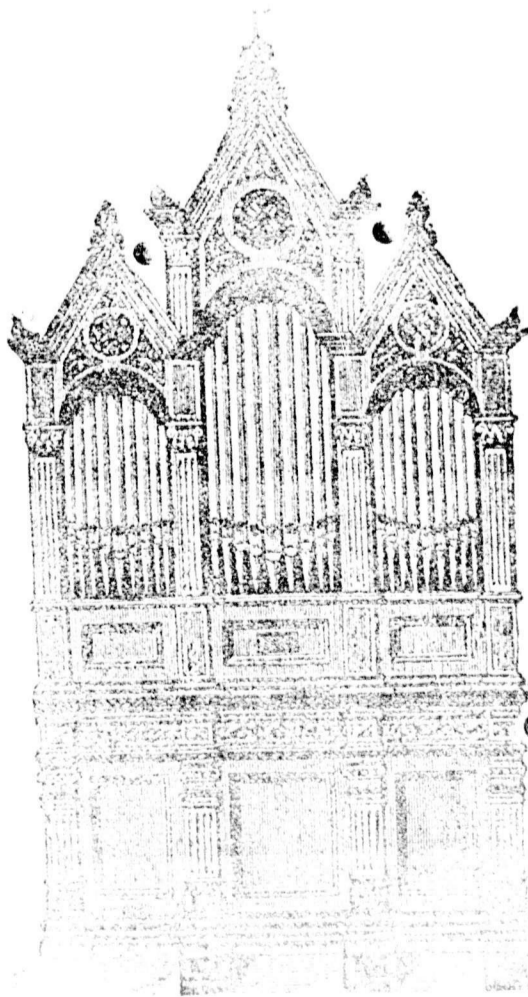
Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat,
sem fagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása
annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest
talpbéliséssel látja el. Parja egyszerű 60 kr. kettős vastagsága 1 frt 20 kr. Az Asbest
talpbéliséget legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir.
honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előle-
ges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások
ingyen. Vizonteladókna megfelelő árengedmény.

Általános Asbetáru gyár betét-társaság, Budapest, VI., Sziv-u. 18.

FRIEDL LIPÓT

ORGONA, ZONGORA ÉS HARMONIUM MŰÉPÍTÉSZ
Nagyváradon, Szent-János-utcza 332. szám alatt.

Miután czégem közel 20 évi főnállá-
sát elérte, mely idő alatt 16-nál több
uj orgonát építettem s számos javitá-
sokat eszközöltem.

Mint eddig egy ezután is főtörekvésem
leend jó, szolid és lelkiismeretes munka
által a n. é. megrendelő közönség meg-
elégedését kiérdemelné.

Kiválóan a főtisztelendő papság becses
figyelmébe ajánlom templomi orgonák
készítésére a legjobbnak bizonyult pneu-
matikus vagy mechanikus szerkezettel
a lelelkiismeretesebben készítek.

Ugyisintén fis-harmoniumokat
készítek tetszés szerinti változatokkal. Kül-
önböző árban.

Saját felügyeletem mellett eddig Bal-
maz-Ujváros, Furta, Esztár, Füzes-Gyarmat
és Komádi egyházközség részére a leg-
nagyobb megelégedésre készítettem uj or-
gonákat.

Készítményeim több kiállításon lettek
kitüntetve.

Szíves pártfogást kérve
102 7—10 tisztelettel

FRIEDL LIPÓT,
orgona és zongora műépítész.